

با سمه تعالی

« فرم شماره : ۱ »

فرم خلاصه اطلاعات مربوط به کارمندان و مستندسازی « ویژه ارتقاء رتبه شغلی عالی »

نام : نام خانوادگی :
 نام پدر : رشته شغلی :
 کد ملی : شماره پرسنلی :

پست سازمانی : **معاون پرورشی**

سابقه خدمت قابل قبول (روز / ماه / سال) : **سال و ماه و روز** سابق تجربه قابل قبول (روز / ماه / سال) : **سال و ماه و روز**

۱. محل جغرافیایی خدمت : آموزش و پرورش حوزه محل خدمت « شهر / شهرستان »:

۲. سوابق تجربی کارمند : « بر اساس فرم ۵۰۲ اطلاعات پرسنلی »

ردیف	رشته شغلی	عنوان پست سازمانی	دوره تصدی	ردیف	رشته شغلی	عنوان پست سازمانی	دوره تصدی
۱				۷			
۲				۸			
۳				۹			
۴				۱۰			
۵				۱۱			
۶				۱۲			

۳. میانگین امتیاز مکتسبه طول دوره ارزشیابی کارمند : ۹۸ امتیاز

۴. عناوین دوره های آموزشی مرتبط با شغل : « عالی: ۱۵۰ ساعت »

ردیف	عنوان دوره	ساعت	ردیف	عنوان دوره	ساعت
۱			۷		
۲			۸		
۳			۹		
۴			۱۰		
۵			۱۱		
۶			۱۲		

* جمع ساعت دوره های آموزشی : ۱۵۷ ساعت

۵. مهر و امضاء مدیر کل آموزش و پرورش استان : • امضاء رییس امور اداری و تشکیلات استان :

« ویژه ارتقاء رتبه شغلی عالی »

« فرم شماره: ۲ »

* مستند سازی تجربیات « کارمند محترم لطفاً در خصوص هر یک از قسمتهای زیر چند سطر توضیح دهید »

مقدمه: ارائه توضیح کلی در خصوص حوزه فعالیت کارمند:

۱. ارزشیابی عمومی:

– نقاط قوت در زمینه وظایف و مسئولیت های شغلی:

الف: بررسی مشکلات روحی و روانی دانش آموزان ب: پیگیری مسائل جاری آموزشگاه تا حصول نتیجه

ج: ارتباط نزدیک با دانش آموزان و اولیاء ارتباط متقابل د: تقویت روحیه خودباوری و دین مداری و انتقال ارزشهای انقلاب به نسل جدید

– نقاط ضعف در زمینه وظایف و مسئولیت های شغلی:

الف: نبود امکانات کافی جهت امورات آموزش و پرورش.

ب: با توجه به رشته و شغل نبود یک برنامه جامع ومدون

ج: نبود امکانات اینترنتی و محروم بودن منطقه آموزش و پرورش. د:

۲. اقدامات خاصی که در طول خدمت صورت گرفته و به نتیجه رسیده است.

۱- اجرای برنامه های مذهبی و دینی و اعیاد و مراسمات ۲- تشویق و ترغیب دانش آموزان به نماز و ارزشهای دینی ۳- پیگیری مسائل جاری و دلسرد نشدن از وظایف و امورات محوله با توجه به هجمه فرهنگی دشمن و ادامه آن تا حصول نتیجه

۳. بیان نکات ویژه و کلیدی حاصل تجربیات کارمند که منجر به بهبود وضع در حوزه کاری شده است.

با توجه به وضعیت کنونی و پیشرفت علم و تکنولوژی و تحول بنیادین آموزش و پرورش سعی کرده ام تا حد امکان خودم را با مسائل روزمره آشنایی کافی داشته و بتوانم مشکلات احتمالی و شبهات پیش روی دانش آموزان و همکاران را مرتفع نمایم.

۴. برنامه خاص برای آینده ناشی از تجربیات گذشته.

بررسی مشکلات روانی دانش آموزان و سعی در تقویت روحیه خدا باوری در آنها همیشه مد نظر قرار گیرد.

۵. مهر و امضاء مدیر کل آموزش و پرورش استان: ۶. امضاء رییس امور اداری و تشکیلات استان:

هوالمزاق

« ویژه ارتقاء رتبه شغلی عالی »

اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان شمالی

شماره ملی :

کد پرسنلی :

نام خانوادگی :

نام :

رشته شغلی :

عنوان پست سازمانی :

...../...../.....

خبره

رتبه قبلی و تاریخ اجراء :

...../...../.....

عالی

رتبه جدید و تاریخ اجراء :

عنوان مستندات تجربیات مدون :

تجربیات معاون پرورشی مدرسه

مقدمه

- مقدمه : ۷.....
- کلمات کلیدی : ۸.....
- حدود و اختیارات و وظایف معاون پرورشی : ۹.....
- شرح وظایف معاونین پرورشی مدارس : ۱۰.....
- خصوصیات معاونان پرورشی : ۱۲.....
- کلاس پرورشی : ۱۳.....
- وظیفه دانش آموز : ۱۳.....
- قوانین کلاس : ۱۳.....
- بیان تجربیات : ۱۴.....
- تجربه ۱ - شروع به کار و خاطره از آن : ۱۴.....
- تجربه ۲ و تبیین آن : ختم زیارت عاشورادر ۴۰روز با ۴۰یارهمراه : ۱۵.....
- اهداف این طرح : ۱۵.....
- تجربه ۲ و تبیین آن : معرفی کتاب و متن های ادبی جهت استفاده در ایام الله و مناسبت ها : ۱۶.....
- تجربه ۳ : آموزش احکام نماز به صورت غیرمستقیم : ۱۷.....
- تجربه ۴ : تشکیل صندوق خیریه و جلب کمک افراد خیر : ۱۷.....
- تجربه ۵ : برگزاری یک مسابقه همیشگی اما نه به سبک همیشگی : ۱۸.....
- تجربه ۶ - تعاریف و کلیات و تجربیات : ۱۹.....

- ۲۲..... راهکارها و پیشنهادات به سایر معلمان حاصل از تجربیات :
- ۲۲..... نکات مربوط به تدریس پرورشی:
- ۲۸..... روش های به کار گیری پرورشی در مدارس پیشنهادات حاصل از تجربیات :
- ۲۸..... گامهای موثر در امور تربیتی
- ۳۰..... رفتارهای کلیشه ای ممنوع
- ۳۶..... اقدامات و روش های که برای دانش آموزان مفید است :
- ۳۶..... روشهای ایجاد انگیزه برای دانش آموزان در مدرسه
- ۳۶..... فنون ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ۳۶..... انگیزه چیست؟
- ۳۶..... تعریف انگیزش:.....
- ۳۷..... تأثیر انگیزش بر یادگیری
- ۳۷..... ده روش برای ایجاد انگیزش در دانش آموزان
- ۴۴..... تحلیلی بر تجربیات در زمینه انتخاب شوراهای مدارس
- ۴۴..... حضور پر شور شورا در مدرسهها ونقشی کم رنگ
- ۴۶..... روش های توصیه شده به همکاران برای اجرا در مدارس حاصل از تجربیات
- ۴۶..... روشهای ایجاد شادابی ونشاط در مدرسه وایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ۵۰..... چگونگی دستیابی به تحقق آرمان های شاداب نمودن مدارس
- ۵۰..... چگونگی ایجاد فضای شاداب در مدارس

۵۱.....	شاداب سازی درونی و معنوی در مدارس.....
۵۲.....	شاداب سازی محیط مدارس.....
۵۵.....	ایجاد نشاط برای دانش آموزان:
۵۷.....	راهکار آینده و ارائه برنامه
۵۷.....	شیوه کارگروهی مربیان
۶۲.....	نتیجه‌گیری و پیشنهادات برای آینده
۶۷.....	منابع و ماخذ:

مقدمه :

موضوع درس پرورشی مسائل دین است. وظیفه معاون پرورشی در این باب، ترسیم و تبیین دین در دو بعد اعتقادی و عملی به نحو بازتر، عملی تر و عمیق تر است و این درس در سنینی که سن حیاتی در پرورش دین و اعتقاد دانش آموز محسوب می شود به کمک آموزه ها و آموزگاران دیگر حوزه دین آمده و به آن شاخ و برگ و مفهوم ملموس تر و جهت دارتری دهد. ما موضوع این درس را تنها دین می دانیم زیرا که چیزی از سوالات و نیازهای فکری و عملی انسان نیست که در دین بدان پرداخته نشده باشد. بهترین آبشخور و منبع تغذیه علوم جامعه شناسی و تربیتی و روان شناسی نیز دین است در دین نه چیزی از سوالات و نیازهای دنیوی و اخروی بشر فروگذار شده [لا یغادر صغیره ولا کبیره الا احصیها] و نه به چیزی پرداخته شده که خارج از فایده و بهره باشد بنابراین رها کردن دین و روی آوردن به تکثرات و اقوال، مثال آب در کوزه بودن و گرد جهان گشتن است مهم، تنها داشتن عزم و همت برای غوطه ور شدن در این دریای بی کران و عمیق و به دست آوردن گنجینه های ذی قیمت است. ممکن است گفته شود که موضوع درس پرورشی تنها دین نیست بلکه مسائل روان شناسی و فرهنگی و اجتماعی نیز در آن باید گنجانده شود خواهیم گفت که دین تبیانا لکل شی است و همه این ابعاد را نیز در بر دارد "چون که صد آمد نود هم پیش ماست" و اصلا دین به تنهایی موضوعیت ندارد بلکه موضوع آن همین ابعاد متکثر عبادی، اعتقادی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، تربیتی، سیاسی، اقتصادی و... است.

درس پرورشی را باید کلاس جبرانی و مکمل دروس دین و زندگی دانست که گاه بر حسب ضرورت، بعضی مطالب، تکرار و تشریح و تفریع همان دروس است و گاه نیز مباحث، جدید و تازه اند. پرورشی نسبت به درس دینی درسی آزاد و باز حساب می شود و معلم علاوه بر آنکه خود آنچه را که مقتضای سن و نیاز دانش آموز یا خلا و کمبود دینی جامعه یا فرد است بیان می نماید به سوالات موجود در ذهن دانش آموز نیز توجه خاص داشته و به آنها پاسخ داده و محرک آنان در جهت ایجاد پرسش و نگاه متفکرانه به دین می شود. وظیفه مربی دین و پرورشی سخت از دیگر معلمان و آموزگاران است از آن جهت که او هم با اندیشه و هم با روح متربی سر و کار و هر دو را

باید رشد و پرورش دهد پس کار در این فضا کاری دقیق و عمیق است زیرا که دین، دین دقیق و عمیقی است و هر چه حقایق عملی و اعتقادی آن در گوش متربی و متعلم تکرار و زمزمه شود باز ناکافی است زیرا غفلت ها، تکثرات فکری و جاذبه های بیرونی زود انسان را به وادی فراموشی و سستی سوق می دهند بنابراین یک مربی حقیقتاً اگر اهل درد و شفقت و عرق دینی باشد مسلماً خلا و نیاز و در نتیجه فضای کار بسیار گسترده است.

محتوا و موضوعات مورد تدریس بر اساس نیاز و توجه به رده سنی انتخاب می شوند (البته اختلاف سن تکلیف بین دختران و پسران ایجاد دیر تر یا زودتر بیان کردن برخی مسائل و احکام را دارد که بعداً بیان خواهد شد) در فضای تربیت و آموزش دین هر سنی اقتضای یک نوع تربیت یا تعلیم را دارد در مقطع ابتدایی و سنین پایین این آموزش بیشتر مربوط به اصول دین و مسائل پایه ای اعتقادی و در رده بالاتر بیشتر مربوط به بحث احکام می شود زیرا ابتدا باید فکر، الهی و فطرت، زنده شود بعد عمل به ظهور و نمود برسد اول ایمان شکل می گیرد و بعد عمل صالح محقق می شود.

هدف از نوشتن این نوشتار بیان تجربیات خودم در طی سال های زیاد معاونت پرورشی در مدارس می باشد .

کلمات کلیدی :

تجربیات معاونت - روش ها کار - راهکارها برای معاونت پرورشی

حدود و اختیارات و وظایف مربی پرورشی :

کار معاون پرورشی، تدریس؛ آن هم فقط در حوزه دین، و کار معاون پرورشی انجام فعالیت‌های دینی و فرهنگی خارج از کلاس است در آیین نامه برای معاون پرورشی دو وظیفه ذکر شده یکی فعالیت‌های پرورشی و دوم معاضدت و معاونت در امور آموزشی. مسلم است که وظیفه اصلی و ابتدایی معاونت پرورشی کار پرورشی است و وارد شدن در حیطه معاونت آموزشی در صورتی است که وقت و فرصت اضافه ای وجود داشته باشد. در حوزه امور پرورشی، معاون و مربی با همفکری هم امور را پیش می برند ولی اجرای کار بر عهده معاونت است معاونت موظف به اجرای بخشنامه ها ی پرورشی است ولی در این خصوص اگر مربی نیز دارای وقتی اضافه تر از کلاس در قالب فعالیت پرورشی باشد در اجرای بر نامه ها و بخشنامه ها و طرح‌های دینی و فرهنگی خارج از کلاس نیز مساعدت می کند.

متأسفانه در بعضی مدارس تنها کاری که معاونین پرورشی انجام نمی دهند وظایف پرورشی است و از عنوان پرورش فقط نام آن را یدک می کشند پرداختن به فعالیت‌های آموزشی نباید مانع از توجه به فعالیت و وظیفه اصلی شود. همچنین گاه کتابهایی از سوی سازمان برای تدریس به مربی پرورشی تحمیل می شود که یا کم محتوا یند یا خارج از فضای فرهنگی و دینی اند مثلاً کتب مربوط به مهارت‌های زندگی یا تحصیلی کتاب‌های خوبی اند اما مربوط به کلاس پرورشی نیستند بلکه مرتبط با مربی مشاوره است در ثانی بسیاری از مشکلات روحی و روانی مثل ترس و عصبانیت و استرس و مشکلات ارتباطی و که در این کتابها بحث شده و می خواهیم که از راه کلاسیک و ادا و اطوار آنها را درمان کنیم از راه تقویت دین و پرورش ایمان و اعتقاد سریعتر درمان می یابند هیچ مرض روحی نیست که در مان آن در دین موجود نباشد و البته تجربه مولف موید عدم استقبال دانش آموزان از این کتب و محتواهای آنهاست استقبالی که دانش آموزان از آموزه های دینی می کنند قابل قیاس با آموزه های دیگر نیست.

مسئله اگر یک مربی، دلسوز و در عین پخته و عالم باشد آن قدر در بعد دین خلا برای آموزش و بیان و کار کردن هست که دیگر جایی برای مباحث دیگر باقی نمی ماند.

شرح وظایف معاونین پرورشی مدارس

شاغل این پست با رعایت اصول و موازین شرعی و قانونی زیر نظر معاون پرورشی و تربیت بدنی مدرسه عهده دار وظایف ذیل می باشد: (در مدارس که معاون پرورشی و تربیت بدنی تعلق نمی گیرد مربی پرورشی زیر نظر مستقیم مدیر وظایف معاون پرورشی و تربیت بدنی را عهده دار خواهد بود)

۱ - برنامه ریزی با تکیه بر روشهای نوین پرورشی مبتنی بر ساحت‌های پرورشی به منظور ایجاد فرصت‌های مناسب در مدارس

۲ - تهیه و تدوین برنامه سالانه و تقویم اجرایی آن.

۳ - برگزاری واقعه نماز جماعت با مشارکت فعال دانش آموزان و سایر کارکنان مدرسه.

۴ - همکاری هماهنگی و تعامل با مدیر و سایر همکاران آموزشی و پرورشی مدرسه برای انجام وظایف محوله در چارچوب پست مورد تصدی.

۵ - همکاری با مدیر و معاون پرورشی تربیت بدنی مدرسه در خصوص اولویت بندی و تدوین برنامه ها و پیش بینی منابع مورد نیاز فعالیت‌های تربیتی با توجه به نیازها و ویژگی های دانش آموزان جهت ارائه و تصویب در شورای مدرسه.

۶ - همکاری با معاون پرورشی و تربیت بدنی مدرسه و سایر همکاران در تهیه برنامه های فوق برنامه دانش آموزان (اردوها؛ بازدید ها نشست‌های دانش آموزی؛ مسابقات و...) و پیشنهاد به مدیر مدرسه جهت انجام مراحل قانونی و اخذ مجوز های مورد نیاز و تامین منابع لازم

۷ - تقویت حس مسئولیت پذیری دانش آموزان در برابر خود و دیگران از طریق مشارکت آنان در فعالیت های مختلف.

۸ - پیش بینی راههای مختلف تشویق دانش آموزان برای درک حفظ ارزشهای اسلامی - میهنی بگونه ی متعادل در کنار یکدیگر.

۹ - کوشش در جهت حفظ ارتباط و تعامل مطلوب معلم و دانش آموز به منظور حفظ ارزشهای معلم و شاگرد.

۱۰ - آشنایی با فن آوری اطلاعات و ارتباطات و مصادیق آن (اینترنت؛ نرم افزارهای officm و....) و فناوریهای نوپدید

۱۱ - ایجاد و تحکیم ارتباط عاطفی و صمیمی با دانش آموزان به منظور تقویت ارزشهای اخلاقی؛ مذهبی و پیشگیری از آسیبهای رفتاری واجتماعی

۱۲ - تدریس درس پرورشی و سایر دروس مرتبط طبق دستور العمل های صادره از سوی معاونت پرورشی و تربیت بدنی در دوره راهنمایی و متوسطه

۱۳ - ارتباط مستمر با والدین و معلمان به منظور رشد و شکوفایی متعادل استعدادهای علمی فرهنگی؛ ورزشی دانش آموزان

۱۴ - پیگیری فعالیتهای پرورشی و مشکلات تربیتی دانش آموزان در خارج از مدرسه با هماهنگی مدیر یامعاون پرورشی و تربیت بدنی

۱۵ - بررسی و شناسایی مسائل و مشکلات تربیتی دانش آموزان با همکاری دیگر عوامل مدرسه و ارجاع دانش آموزان نیازمند به خدمات راهنمایی و مشاوره به هسته ها و مرکز مشاوره در مناطق.

۱۶- تهیه و تدوین گزارشهای مستمر عملکردی به صورت تحلیلی و کیفی در زمینه فعالیت های تربیتی و ارائه آن به مسئول بلافصل در چا چوب پست مورد تصدی.

۱۷- ارتقا سطح دانش آموزان و مهارت مورد نیاز به صورت فردی (خود-ارتقایی) شرکت در دوره های آموزش ضمن خدمت به منظور آشنایی با شیوه های نوین و بهینه فعالیت های پرورشی.

۱۸- تشویق دانش آموزان جهت عضویت و شرکت فعال و موثر در شوراها مجامع کمیته ها و جلسات مرتبط با برنامه ها و فعالیت های تربیتی و تحصیلی

۱۹- استفاده بهینه از امکانات تجهیزات و وسایل برای انجام فعالیتهای پرورشی دانش آموزان و پیش بینی کمبود های احتمالی

۲۰- جلب مشارکت فعال همکاران دانش آموزان و اولیا در برنامه ریزی و اجرای مطلوب برنامه ها. فعالیت پرورشی با استفاده از ظرفیت ها (شورا؛ بسیج و سایر تشکل های دانش آموزی)

۲۱- انجام سایر امور مربوط عند الزوم

خصوصیات معاونین پرورشی:

۱- ظاهر و منش مناسب و متشرعه داشته باشد ۲- در رفتار و اخلاق نه سبک باشد و نه خشک ۳- سنگینی و ابهت داشته باشد ۴- جاذبه و دافعه بالا داشته باشد ۵- اهل مطالعه عمیق و سنگین در مسائل دین باشد ۶- در امر پرورش اهل قاطعیت ، تعصب ، دلسوزی و جدیت باشد ۷- اهل صبر و حلم باشد ۸- عمل او خلاف گفته او نباشد ۹- محرم راز و سر بوده و دانش آموزان او را پشتوانه و بهترین هم صحبت و مشاور خود بدانند ۱۰- دانش آموزان را به رقابت علمی و معنوی و هیجان دینی در آورد.

کلاس پرورشی:

۱- نه سبک باشد و نه خشک

به گونه ای عمل شود که دانش آموزان زنگ دین و زندگی و پرورشی را درس اصلی بدانند نه فرعی.

وظیفه دانش آموز:

۱- سکوت ۲- توجه به درس ۳- احترام و ادب ۴- مطالعه هفتگی دروس ۵- اصل دانستن دین در زندگی ۶- قدر دان بودن نسبت به معلم دین و اخلاق ۷- پرسش در آنچه نمی داند.

قوانین کلاس:

۱- کسی بدون دست بلند کردن و کسب اجازه از معلم، حق سوال یا اظهار نظر کردن ندارد (معلم به سوال کسی که بدون اجازه، سخن و پرسشی را مطرح کند جواب نمی دهد) ۲- کسی بدون اضطرار جدی حق اجازه گرفتن برای بیرون رفتن از کلاس را ندارد ۳- کسی بدون اجازه حق بلند شدن از جای خود را ندارد ۴- سخن دانش آموز مانند صحبت معلم است پس همه باید به سوال دانش آموز و پاسخ معلم کاملاً گوش فرا دهند ۵- هیچ کس حتی مقام و مسئول مدرسه نیز جز پنج دقیقه اول و آخر، حق ورود به کلاس برای انجام امور مربوط به وظایف خود را ندارد ۶- همه دانش آموزان باید قبل از معلم در کلاس حاضر بوده و دفترشان روی میز باشد ۷- هیچ دانش آموزی در ساعت کلاسی حق ندارد بدون اجازه و هماهنگی با معلم در فعالیتهای خارج از کلاس حتی به دستور مدیر یا معاون شرکت کنند.

بیان تجربیات معاونت پرورشی

تجربه ۱ - شروع به کار و خاطره از آن

سال اول کاری را شروع کردم و در طول هفته بر اساس بخشنامه در یافتی از اداره مربوطه بایستی یک مربی شاغل در آموزشگاه ۲۴ ساعت فعالیت ۸ ساعت تدریس و حضور در کلاس و شناخت شخصیتی و خصوصیات دانش آموزان کلاس می رفتم تا اینکه در طول هفته ها برنامه ریزی میکردم و اساس کاری یک مربی پرورشی پر کردن اوقات فراغت و غنی کردن این اوقات بود در هر هفته ۶ برنامه عهده صبحگاهی بود که به عهده یک کلاس بود و ما فقط پایه های چهارم و پنجم را و ۳ پایه راهنمایی را میتوانستیم در بر نامه کاری پوشش دهیم .

تا اینکه برنامه های و مناسبتهای خاص یا ایام الله های مشخصی میبود که اجرای برنامه را به افراد توانا محول میکردیم اما این فقط ابتدای کار پرورشی بود عدم شناخت بعضی مدیران مدارس و یا شاید هنوز عدم اشتیاق و عدم شناخت کافی از رشته پرورشی بود که هنوز در سالهای اولیه این رشته نو پا مریبان را در مدارس با اصطلاحاتی نا شایست (مثلا جاسوس اداره) خطاب میکردند تا اینکه خدا را شکر استقامت مدیران نظام و مسولان وزارتخانه با تفکرات خوب و شایسته توانستند افکار بلند و رسایی شهیدان رجایی و باهنر را در نظام آموزش و پرورش اجرا کنند سال اول را با کاستی های فراوان و تجربه کم اما خاطرات شیرین با اجرایی چند اردوی برون استانی و درون استانی و حضور در مسابقات دوره ای امورتربیتی و کسب حداقل ۵ رتبه اول

شهرستان ۳ رتبه استانی در دوره راهنمایی و همکاری بعضی از آموزگاران و دبیران با تجربه سپری کردم اما سالهای بعد براحتی سال اول نبود.

تجربه ۲ و تبیین آن: ختم زیارت عاشورادر ۴۰روز با ۴۰یار همراه

یکی از وظایف مربیان پرورشی آشنانمودن دانش آموزان بامعارف ناب اسلامی و ایجادارتباط و انس وعلاقه به خاندان اهل بیت (ع) است تا ازاین طریق دانش آموزان با اخلاق و رفتاروسیره وروش ائمه (ع) آشنا شده واز ایشان الگو بگیرند.

دراین طرح قبل ازشروع ماه محرم درمراسم نمازجماعت بابچه هاصحبت و ضمن معرفی طرح و اهدافم ۴۰نفرادانش آموزان علاقمند را ثبت نام کردم وقرارشد از اولین روز ماه درساعت معینی هرروز به نیت یک نفر از ۴۰یار زیارت عاشورا خوانده شوددرمعناومفهوم آن تدبیر کنند.

اهداف این طرح:

- ۰ آشنایی بچه ها با معارف اسلامی وادعیه و...
- ۰ ایجادانس والفت با اهل بیت (ع) ازطریق خواندن ادعیه منسوب به ایشان.
- ۰ آشنایی باروش وسیره امام حسین (ع) وایجادروحیه ظلم ستیزی وامربه معروف ونهی از منکر.
- ۰ ایجادمحبت ودوستی واتحادبین دانش آموزان بافعالیتهای عبادی گروهی.

تأثیر گرفتن معنوی از مداومت بر خواندن زیارت عاشورا.

تجربه ۳ و تبیین آن: معرفی کتاب و متن های ادبی جهت استفاده در ایام الله و مناسبت ها

در اجرای مراسم ایام الله معمولاً همکاران و دانش آموزانی که مراسم را به عهده می گیرند سر درگم هستند که

چه متون یا دکلمه یا اشعاری را مجری بخواند که هم به ذائقه دانش آموزان بخورد و هم مورد تایید مسئولین

مدرسه باشد.

بنده تا کنون در دوران خدمتم از این کتابها استفاده کرده ام چرا که بنظر من می رسد ویژگی این کتابها این است

که به دور از شعار زدگی بوده و از نظر ادبی در عین حال که غنی هستند سنگین و ثقیل هم نوشته نشده و متون

بکری دارند و بیشتر مناسبت های شمسی و قمری را پوشش داده اند.

متأسفانه ، در سالهای اخیر متون ادبی که شنیدن آن باعث لطافت روح و مقاله های خوبی که باعث افزایش

اطلاعات عمومی دانش آموزان شود، جای خود را به خواندن متون اس ام اس های تکراری و هجو در مراسم و

ایام الله داده است.

تجربه ۴: آموزش احکام نماز به صورت غیر مستقیم

مسلمانان شما همکاران عزیز هم مثل من به این نتیجه رسیده اید که آموزش های غیر مستقیم در کنار ایجاد جو شور و حرارت مخصوص دانش آموزان نتایج بسیار ماندگار تری از آموزش مستقیم خواهد داشت. به عنوان مثال روی کارتهای امتیازی که مخصوص نماز گزاران تهیه کردیم احکام نماز را نوشته و بین دو نماز توزیع می کنیم و چند حدیث یا مسئله مربوط به نماز را به عنوان جایزه بین کارتها قرار می دهیم. پس از آن حدیث مورد نظر را می خوانیم و از بچه ها می خواهیم به کارتها نگاه کنند و برندگان خود را معرفی نمایند. با این طرح "احادیث و مسئله ها" ناخودآگاه توسط دانش آموزان مطالعه و آموزش داده می شود. در پایان هر سه ماه نیز دانش آموزان با کارتهایی که جمع آوری کرده اند بنا بر مجموع امتیازشان از بانگ جوایز هدایایی دریافت می نمایند.

تجربه ۵: تشکیل صندوق خیریه و جلب کمک افراد خیر:

پس از شناسایی دانش آموزان کم بضاعت و بی بضاعت، و در بسیاری موارد بازدید و دیدار با خانواده ایشان، به صورت منظم و مستمر کمک و یاری نقدی و غیر نقدی از افراد خیر جمع آوری شده و به مددجویان تقدیم می گردد، گسترش این زنجیره و همچنین افزایش تعداد دانش آموزان مستضعف در سالهای اخیر به تشکیل صندوق خیریه برای سازماندهی برنامه کمک رسانی انجامید. اما آنچه در این امر باید بسیار مورد توجه و تأمل قرار گیرد، حفظ عزت نفس و آبروی دانش آموزان و خانواده های مددجو در این رابطه است، تقدیم هدایا و کمکهای نقدی و غیر نقدی حتی المقدور مخفیانه و دور از نگاه بقیه همکلاسان آنان انجام می گیرد تا شأن و

احترام آنان محفوظ بماند . شیرینی تأسیس مجموعه خیریه و کمک رسانی را هیچگاه از یاد نخواهم برد به همکارانم پیشنهاد مؤکد می کنم که از این امر مهم غفلت نورزند .

تجربه ۶: برگزاری یک مسابقه همیشگی اما نه به سبک همیشگی

درسال تحصیلی ۹۰-۹۱مسئولین مدرسه اقدام به اهدای کتاب احکام به صورت رایگان به تمام مدارس تحت پوشش ناحیه نموده اند که درنوع خود اقدام ارزنده ای به شمارمی رود که همین جاوظیفه خود می دانم ازمسئولین محترم تشکر نمایم.

باهدف استفاده بیشتردانش آموزان طرح زیررا برنامه ریزی کرده وآماده اجرا درآموزشگاه محل خدمت خود کرده ام که برای استفاده دیگرهمکاران دروبلاگ قرارمی دهم.

باعنایت به این هدف که همه دانش آموزان شرکت کننده درآزمون مقید به مطالعه کتاب وتفکر درآن خارج ازچارچوب یک مسابقه مشکل شوندوهمچنین جهت ایجاد بالا بردن سطح دانش وآگاهی ازاحکام دینی وایجادانگیزه وعلاقه آنان وآمادگی امتحان اصلی سوالات به صورت چهارگزینه ای ازکل کتاب احکام تهیه ودرساعت پرورشی به عنوان امتحان کلاسی به صورت کتاب باز open bookبرگزارمی شود." بااطلاع قبلی به دانش آموزان که حتما کتاب همراه داشته باشند".

احتراماً همکاران عزیز به این نکته توجه داشته باشند که:

۱-سوالات به گونه ای تهیه شود که دانش آموز به جای یافتن عین پاسخ صحیح بتواند جواب درست را استنباط نمایند.

۲-سوالات طرح شده جذاب و به نحوی باشد که دانش آموز چندین بار بدنبال یافتن پاسخ مباحث را مطالعه نماید. باین کار حالت شور و هیجان در کلاس ایجاد شده و وارد شدن نمرات در دفتر کلاسی آن رابه کمال خود می رساند.

در پایان از دانش آموزانی که موفق به کسب بالاترین امتیاز شده اند مسابقه ی اختصاصی برگزار و نفرات برتر به اداره معرفی می گردند.

در پایان ضمن آرزوی موفقیت منتظر نظرات سازنده شما هستیم.

تجربه ۷ - آشنایی با دانش آموز

من در سال دوم خدمت در رشته پرورشی بودم که با این دانش آموز آشنا شدم البته از رفتارهای این دانش آموز توسط مدیر و معاون مدرسه و سایر دانش آموزان مطالبی ناخشنود شنیدم اما چون هنوز با این فرد از نزدیک آشنا نبودم و نسبت به توانایی خودم اطمینان بودم از خداوند کمک خواستم که در این امر خطیر مرا یاری کند تا اینکه خوشبختانه با کلاس دوم رشته تجربی که همان دانش آموز در کلاس بود درس بینش اسلامی داشتم رفتم سر کلاس درس دادم و از بعضی دانش آموزان توضیحاتی خواستم این دانش آموز ضمن اینکه هیچ توجهی

نداشت بلکه با زبان ترکی و لهجه شیرین گفت (بو یالندی) من نمی دانستم چه گفت اما حساس شدم شب که رفتم منزل از صاحب منزل اجاره ای ام سوال کردم که حاج خانمی بسیار با وقار و متین بود خاطره این کلمه را گفتم که این حاج خانم خندید گفت اقا معلم ناراحت نشو معنی بدی ندارد اما معنی کلمه را برام تعریف کرد وگفت (یالندی = دروغ می گوید و اون حاج خانم دفتری و قلمی ازم خواست که برایش فراهم کنم که داخل این دفتر کلمات زیادی برام ترجمه کرد و این دفتر منبع خوبی بود و مشوق خوبی بود تا زبان ترکی را یاد بگیریم اما در جلساتی داشتم مشگلم زبان ترکی نبود بلکه عدم همراهی او با کلاس و درس بود تا اینکه بیرون از کلاس شنیدم که در کلاس آموزش کاراته میروند و این بهترین فرصتی بود تا بتوانم در این کلاس به این دانش آموز نزدیک بشوم خلاصه یک روز رفتم بازار شهر و یک دست لباس کاراته خریدم و خوشبختانه مربی او هم یکی از معلمان دبیرستان خودمان بود و این دومین فرصتی بود که من را به هدفم نزدیکتر میکرد تا اینکه یک روز رفتم پیش این مربی کاراته و گفتم آقای مربی من قصد کلاس آمدن را دارم تا اینکه اجازه گرفتم و وارد سالن و کلاس کاراته شرکت کردم البته داستان این دانش آموز که کمی سرکش است و حرف معلمان را گوش نمی گیرد را بهش گفتم و این مربی هم مرا همراهی کرد و از روشهای خاصی کمک گرفتم به مربی گفتم که مرا ببرد با لباس جلو این بچهها معرفی کند و کمی غلو کند که این آقای معلم جدید از تهران آمده و بهترین نشان کاراته را دارد و هر وقت وارد کلاس شدید باید ادای احترام کنید و این مربی از من تعریف های زیادی کرد که در مسابقات مختلف مدالهای زیادی دارد و من توان مسابقه را ندارم و از این جور حرفها البته همه این حرفها را در نزدیکی گوش این دانش آموز می گفت و مدام به این دانش آموز و سایر کاراته کارها گوش زد می کرد که زیاد به این

معلم جدید الورد نزدیک نشوید و اگر خواستید باهاش آشنا بشی باید رعایت ادب کنید این روش بمدت ۳ ماه طول کشید تا اینکه هر روز در مدرسه من بشکلی چشم غره می رفتم وهرازگاهی نیز باب دوستی را باز می کردم وهرروز احساسی جدید ومحبت امیز بجای روش ترس ایجاد میکردم تا اینکه در عموم مسولیت‌های دبیرستان وبخصوص مراسم اغازین مدرسه نقشهای بیشتری را به او واگذار کردم ودر طول این ۳ ماه شاید من چند جلسه بیشتر کلاس کاراته نرفتم اما از روش محبت ودوستی ودست بالا دست زیاد است وارد شدم وبه کمک مربیان ولطف خدا بدترین دانش آموزی که را بقول مدیر مدرسه هر روز مشکلاتی را برای مدرسه وسایر دانش آموزان درست می کرد رفته رفته شد بهترین وخوش اخلاق ترین دانش آموز ومصدق این کلمه که از محبت خاره ها گل میشود را به چشم خود دیدیم این روش باعث شد که در دبیرستان ومدارس همجوار که از شرارت این دانش آموز در امان نبودند یک مربی محبوبی بشوم واین خاطره هیچگاه فراموش نکنم که یک مربی پرورشی چقدر میتواند در مدرسه نقش خوبی داشته باشد وموثر ومفید باشد .

راهکارها و پیشنهادات به سایر معاونین پرورشی مدارس حاصل از تجربیات :

نکات مربوط به تدریس پرورشی :

۱- استفاده از حالات متنوع لحن و گفتار و چهره و دست ، متناسب با نوع بیان از ابزار موثر در القاء بهتر و موثر تر درس است (مثلا برای بیان تنفر ، غضب، اشتیاق، تاسف ، تعجب و... باید حالات متفاوت و متناسب داشت و اینکه در چه جایی باید نرم سخن گفت و در چه جایی محکم در چه جایی باید سریع سخن گفت و در چه جایی شمرده و...). رعایت حالات و الحان بیانی در تاثیر هر چه بیشتر کلام نقش مهمی دارد.

۲- مربی باید به فکر و نظر دانش آموزان اهمیت و بها و به آنها مجال اظهار نظر و سوال بدهد و فقط دیکته کننده نباشد. دانش آموزان را باید عادت داد که سوالات خود را متناسب با موضوع درس و بعد از اتمام بحث (نه کلاس) و با دست بلند کردن و اجازه بپرسد (سوالات خارج از موضوع درس باید خارج از وقت کلاسی مطرح شوند) مربی باید با صبر و حوصله تمام به سوالات گوش فرا داده و جواب منطقی و شفاف ارائه دهد تنها در پی اظهار و تلقین بیان خود بودن روش درستی نیست بلکه در کنار آن باید به سوالات و اشکالات و آنچه در ورای ذهن مخاطب است نیز توجه جدی داشت قرآن نیز به پرسشهای مردم عنایت خاص دارد و بخشی از آیات قرآن اختصاص به جواب سوالاتی دارد که مردم از پیامبر می پرسند از ابراز ندانستن نیز نباید شرم داشت مربی باید عبارت "نمی دانم" را در جایی که به جواب صحیح یقین ندارد به راحتی ادا کند و در عین حال پاسخ دقیق را برای جلسه بعد تحقیق کرده و ارائه نماید. اگر جواب اشتباه یا ناقص به دانش آموز داده شود یک عمر به اشتباه و غلط افتاده و گناه آن بر عهده گوینده است . پیامبر اسلام می فرمایند «من ترک قول لا ادری اُصیبت مقاتله: کسی که جمله نمی دانم را ترک کند خود را به هلاکت دچار کرده است.»

۳- حداکثر تشویق مادی و معنوی در کلاس پرورشی باید اعمال شود و دانش آموزانی که هم از لحاظ انضباط و سکوت و احترام به معلم و هم از لحاظ دقت و پیگیری درس و انجام تحقیق و نمره یا جواب به سوالات ، ممتازند تشویق مادی و معنوی شوند تشویق می تواند در قالب تمجید و تحسین ؛ ذکر صلوات یا نمره بیست و یا کارت امتیاز و جایزه باشد.

۴- مربی می تواند قبل از شروع درس ، حدیثی را نوشته و دانش آموزان نیز یاد داشت کنند. در گفتن حدیث چند نکته اهمیت دارد : متن عربی حتما نوشته شود - گوینده و منبع آن معلوم باشد - کل جمله ، اعراب گذاری صحیح شود- هیچ حدیثی بدون توضیح و شرح و اگذاشته نشود - معنی تک تک کلمات حدیث بیان شده و احادیث از

احادیثی باشد که برای دانش آموزان جالب و تفکر زا و سوال برانگیز باشد. بهتر است حدیث، متناسب با موضوع درس یا مناسبت مذهبی یا فرهنگی روز باشد این احادیث باید در پایان دفتر یاد داشت شده و با مطالب درسی خلط نگردند. سعی شود روایات، متناسب با خلا و ضعف و نیاز فکری یا عملی باشد ولی حفظ آنها نباید اجباری شود و بهتر است قبل از اینکه مربی حدیث را شرح دهد از دانش آموزان بخواهد که در مورد آن توضیح دهند و بدین طریق آنها را به تفکر وا دارد. بعضی روایات مانند آیات قرآن شرح و تفسیر و استنباط عمیق و محجج و نیز بررسی ضعف و صحت نیاز دارند و حتی بعضی روایات، با روایات دیگر متعارضند که البته این گونه روایات عمدتاً در بحث احکام یعنی باب معاملات و عبادات جاری اند و نه روایات اخلاقی. گاهی نیز شخص به قسمتی از روایتی تمسک می نند که اگر کل حدیث واضح گردد خلاف مفهوم متصور خواهد بود این مثل آیه "ولا تقربوا الصلوة وانتم سکاری" است که اگر فقط به جمله اول نگاه کنیم یک نوع حکم و اگر به کل جمله نگاه کنیم حکمی متفاوت استخراج خواهد شد. بنابراین در نقل حدیث باید دقت داشت که متن، ناقص و ابتر بیان نشود.

۵- همه دروس و علمها می توانند علوم الهی قلمداد شوند. نباید گمان نمود که فقط درس دینی و قران و پرورشی دروس الهی بوده و درس ریاضی و علوم و غیره از این قاعده خارجند لذا بجاست که معلمان دیگر دروس نیز در جهت دهی معنوی مباحث خود تلاش کرده و حداقل هر از چندی یک بحث کوتاه اخلاقی و دینی در ضمن بیان حدیث یا آیه ای ارائه نمایند که مسلماً تاثیر کلام اخلاقی یک معلم ریاضی اگر بیشتر از معلم دینی و پرورشی نباشد کمتر نیست.

۶- مربی نباید فقط ما وقع دین را بگوید بلکه باید به روز و استدلالی بحث نموده و برای هر حرف و حکم دین دلیل ارائه نماید ما در پی آن نیستیم که فقط اطلاعات دینی به دانش آموز بدهیم بلکه باید سرّ و فلسفه هر چیز را هم بیان کنیم این گونه که باشد فرد با دید کنجکاوانه تر و عمیق تر به دین می نگرد و اعتقادش راسخ تر می شود مربی می تواند دلائل و حکمتها را به عنوان تحقیق به دانش آموزان واگذار کند و بعد خود دلایل و فلسفه های اصلی را بیان نماید معلمی موفق تر است که بتواند بیش از همه دانش آموز را به تفکر و اندیشه در دین غوطه ور کند بنابراین چه در مسائل اعتقادی و چه عملی، همیشه بحث باید معرفتی و فلسفی بوده و صرفاً انتقال دانستنیها و اطلاعات نباشد. البته بین دلیل احکام با حکمت احکام فرق است دلیل به علت غایی می گویند که در همه احکام یکی است ولی حکمت هر حکم با حکم دیگر فرق می کند.

۷- احترام و کرامت دانش آموز باید جدی گرفته شده و با او درست مانند یک انسان بزرگ و بالغ برخورد شود زیرا عقل و شخصیت با سن و سال و حتی درصد علم، سنجیده نمی شود. شخص در این سن، شخصیت و درکی همچون انسان بزرگسال داشته و انتظار نیز دارد که با او محترمانه رفتار شود که مسلماً ادای احترام، احترام مقابل را نتیجه می دهد خیلی بجاست اگر معلم در هنگام ورود به کلاس ابتدا به سلام کند و لبخند و مهربانی و تحمل را اصل دانسته و دانش آموز را با لفظ "شما" مورد خطاب قرار دهد و حتی شریک شدن در شادی و خنده یا غم و اندوه آنها نیز نوعی اداء احترام است هر چه معلم برخورد سنگین و محترمانه تری نسبت به دانش آموز داشته باشد او نیز متقابلاً خود را محترم و مکرم یافته و سعی می کند آن ارزشی را که در چشم معلم دارد به راحتی از دست ندهد بر عکس رفتار تحقیر آمیز با دانش آموز موجب می گردد که او نیز در وجود خود چیزی به نام وقار و شخصیت را لمس نکرده و رفتار و منش نا مناسب از خود بروز دهد. از مصادیق احترام و رعایت حق و حقوق آن است که معلم بدون گواهی دو شاهد مورد اعتماد در مورد کسی قضاوت و حکم تنبیهی اعمال نکند.

۸- مربی دین و زندگی و پرورشی استاد اخلاق دانش آموز است و دانش آموزان به همان اندازه که از کلام او الگو می گیرند از رفتار او نیز الگو می گیرند لازم نیست که معلم آنچه را که می گوید خود نیز در خفا بدان عمل کند ولی حفظ ظاهر، آبروداری برای دین و دین داران است.

۹- برای متعلم، وظیفه ای جز علم آموزی مجدانه و خودسازی و رشد معنویت وجود ندارد و همه محتواهای آموزشی نیز در تثبیت و تقویت همین دو اصل قرار گرفته است پس برای آنکه دانش آموزان این بینش و مسیر منحرف نگردد وظیفه مربی است که وظیفه و هدف را مکرراً شفاف ساخته تا متعلم، اصل و فرع را خلط نکرده و در مسیر انجام وظیفه سرعت بیشتری گیرد.

۱۰- گاهی برای تنوع آموزشی می توان از سی دی و فیلم نیز استفاده کرد. فیلم می تواند سخنرانی یک شخصیت یا شرح یک رویداد و سرگذشت پند آموز و مستند و البته متناسب با موضوع و روال درسی باشد.

۱۱- قبل از شروع کلاس، بحث و موضوع روی تخته وایت برد نوشته شود. مثلاً:

بحث: گناه شناسی . موضوع: غیبت

بحث : شناخت ردائل . موضوع: حرص و طمع

بحث : شناخت واجبات . موضوع: خمس

جمله " بسم الله الرحمن الرحيم " و هم به صورت بیان وهم نوشتار وسلام بر معصومین علیهم السلام و نیز فرستادن صلوات در پایان درس ابهت معنوی خاص به کلاس می بخشد.

۱۲- مربی در خلال آنچه خود می گوید هر کجا که مناسب می بیند باید تحقیق اختیاری یا اجباری نیز ارائه دهد. تحقیق می تواند موضوعی بوده یا در قالب سوال مربوط به موضوع درس گفته شده به دانش آموزان ارائه شود . تحقیق باید راجع به موضوعاتی باشد که فهم آنها تاثیر عملی یا عقیدتی به همراه داشته باشد نه چیزهایی که تنها جنبه دانستنی و اطلاعات عمومی دارند . تحقیق باید دست نویس بوده و بیشتر از یک صفحه a ۴ نباشد (اگر تحقیق در آخر دفتر پرورشی نوشته شود مناسب تر است)، از میان تحقیقها بهترین ،انتخاب شده تا توسط خود دانش آموز برای کلاس خوانده شودتحقیق فقط باید با رجوع به منابع نوشته شود (بنابراین دانش آموز باید فرق انشاء و تحقیق را بداند).هر تحقیق اختیاری یا اجباری که کامل انجام شده باشد یک نمره ترم و یک امتیاز درسی محسوب شده و در عدم انجام هر تحقیق اجباری دو نمره از نمره ترم کم می شود.

۱۳-حقایق مهم دین بارها باید تکرار شوند تا ملکه ذهن وعمل گردند بنابراین نباید خیلی در پی این بود که هر چه می گوییم مطالب بکر ونو باشد.

۱۴- در کنار امر تدریس و تعلیم ، بر گزاری مسابقات دینی نیز می تواند به هیجان و رقابت بیشتر کمک کند از جمله مسابقه حفظ سوره های کوچک و آیه های مهم قرآن. در نهایت برای حفظ جزء سی ام قرآن برای سال سوم راهنمایی باید مسابقه ای ویژه با جایزه ارزنده در نظر گرفته شود و البته مسابقه حفظ بعضی از ادعیه و یا احادیث نیزمحسن و ثمر بخش است همچنین بعد از پایان هر موضوع درسی مربوط به مسائل اعتقادی می توان یک مسابقه در همان زمینه بر گزار کرد مثلا بعد از پایان بحث مهدویت خوب است مسابقه ای با عنوان "نامه ای به امام زمان علیه السلام " یا بعد از اتمام بحث حجاب مسابقه ای تحت عنوان " سخنی با زن بدحجاب " بر گزار نمود همچنین در ایام خاص مذهبی مثل ماه رمضان یا محرم یا اعیاد دینی محسن است که مربی مسابقه ای نوشتاری در موضوع مربوطه بر گزار نماید.همچنین به جاست که دانش آموزان با ایام قمری که در آن به سر می برند واعمال مربوط به آن آشنا گردند بنابراین بهتر است در ابتدای هر ماه ،مربی ، ایام خاص واعمال واذکار مربوط به آن ماه را از کتاب مفاتیح برای دانش آموزان بیان کند.

۱۵- شیوه تدریس پرورشی بر اساس گفتن و نوشتن است آنچه مربی می گوید باید بیشتر به صورت سوال و جواب یا عنوان و شرح همراه با تقسیم بندی های منظم باشد. مربی ابتدا بحث را تشریح کرده و بعد کلیت و شالوده و اهم بحث ، گفته و نوشته می شود بسیاری از مطالب ، توضیحی بوده و نیاز به نوشتن ندارند ولی مهم است که بدانیم از میان آنچه گفته شده چه چیزهایی باید روی صفحه آید(که البته در این جزوه مطالب شرح دادنی و نوشتنی معلوم و مشخص شده است). توضیح مربی باید در عین مطول نبوده ، جامع و بلیغ و گویا باشد . بهتر است که مربی یک بحث را جزء جزء تشریح و تبیین نماید (ابتدا نوشتن ، بعد توضیح و بعد پاسخ به سوالات؛ باز مقداری نوشتن بعد توضیح و بعد پاسخ به سوالات ... الی آخر. یا بر عکس؛ یعنی ابتدا توضیح و بعد نوشتن.)

۱۶- از مسائل لازم برای متعلم ، داشتن نظم و برنامه ریزی درسی در خانه و فهم روشهای مطالعه و یادگیری صحیح است و از آنجا که مربی پرورشی به نوعی نقش مشاور را نیز داراست می طلبد که در این خصوص فقط در یک جلسه متد لازم را ارائه دهد.

۱۷- گاه برای تنوع ، محسن است که کلاس را در یک فضای آزاد یا در نماز خانه بر گزار نمود.

۱۸- شیوه گفتن و نوشتن بهتر از در اختیار قرار دادن جزوه پرورشی برای دانش آموزان است زیرا در نوشتن ، مطلب بهتر و دقیقتر در ذهن دانش آموز نقش می بندد و قدر نوشته هایی که برای آن زحمت کشیده اند را بیشتر خواهد دانست.

۱۹- پیش مطالعه درسی و کسب اطلاعات عمیق در موضوع درس از ضروریات کار معلم پرورشی است.

۲۰- مربی باید از بیان مسائل تخصصی که بحث و نظر در مورد آنها کار فقیه است اجتناب کند همچنین مسائلی که مورد ابتلا و سوال نیستند نباید مطرح شوند مگر آنکه کسی خود در این مورد سوال کند مثل بحث از فرقه ها و شرایع یا اعتقادات اهل سنت و ... همچنین در مسائلی که نزد ما فطری و بدیهی اند مثل توحید و نبوت و معاد و امامت ... نباید وارد مباحث اثباتی شد چون وارد شدن در مقوله اثبات ، بیشتر ایجاد شک می کند مگر آنکه کسی اثبات و دلیل بخواهد.

۲۱- گاه از سوی معاونت پرورشی کتابهای خاصی برای تدریس به مربیان پیشنهاد می شود که اکثر این کتب برای مطالعه و تحقیق مناسبند و نه تدریس . ثانیاً مربی در میان این همه کتاب سرگردان شده و باز خلط بین اهم و مهم و مسئله عدم نظم و موضوع بندی مشخص در روال ایجاد می شود . کتابها فقط باید منبع برای موضوع

مورد بحث باشند مثلاً اگر موضوع درس یکی از واجبات یا یکی از محرمات یا فضائل است معلم باید از کتب مختلف در مورد آن مسئله بحث بیرون بکشد بنابراین موضوع باید اصل باشد نه کتاب.

۲۲- برای جواب به شبهات، لازم به ایجاد بخش جداگانه نیست چون اولاً در طول مباحث دیگر و بخشهای هشت گانه به صورت عادی و متناسب با فهم و درک، شبهاتی مطرح می شود و مربی به آنها جواب می دهد ثانیاً طرح شبهاتی که در ذهن دانش آموز نیست و خود نسبت به آنها سوال ندارد کاری اضافه و غیر ضروری محسوب می شود ما فقط به جواب شبهاتی می پردازیم که دانش آموز با آن درگیر و به دنبال جواب است بر خلاف بحث خرافه شناسی که عموم جامعه با آنها مواجه و درگیرند پس باید ابتدائاً و بدون سوال مطرح شوند.

فرق سوال و شبهه آن است که در سوال، فرد به دنبال دانستن است و در شبهه به دنبال حل اشکال. البته شبهه عمدتاً مربوط به مسائل اعتقادی است.

۲۳- مطالبی که در بخشهای هشت گانه جزوه حاضر آمده بعضی توضیحی و بعضی نوشتنی اند مطالبی که داخل [] قرار دارند فقط توسط مربی توضیح داده می شوند و مطالب داخل پرانتز نیز اگر برای تعریف و رفع ابهام باشند نوشتن آنها لازم و اگر فقط جنبه تشریح داشته باشند نیازی به نوشتن ندارند.

۲۴- کلاس، فقط محل تدریس و تعلیم است و نباید فعالیتها و کارهای تبلیغی و فرهنگی را به درون کلاس آورد.

۲۵- نمره ترم بر سه اساس منظور می شود: ده نمره برای امتحان کتبی؛ پنج نمره برای دفتر دانش آموز و پنج نمره برای انضباط. در صورتی که مجموع این سه نمره کمتر از بیست شود برای هر تحقیق ارائه شده یا هر نمره بیست در دفتر کلاسی یک نمره اضافه می گردد. نمره مربوط به دفتر دانش آموز نیز بر سه اساس منظوری شود: کامل نوشتن (واز میان نیانداختن مطالب)؛ خوش خط نوشتن و استفاده صحیح از دو رنگ؛ صحیح و بدون غلط نوشتن. دانش آموزان باید برای کلاس پرورشی یک دفتر مخصوص حد اقل ۶۰ برگ (برای یک سال) تهیه کنند ولی داشتن دفتر سیمی بزرگ دویست برگ که مطالب پرورشی همه سالها در آن نوشته شود بهتر است.

روش های به کار گیری پرورشی در مدارس پیشنهادات حاصل از تجربیات :

گامهای موثر در امور تربیتی

تربیت کنیم آموزش دهیم امور تربیتی؛ گام های بی صدا در هیاهوی زمان در مقوله تربیتی و پرورشی نمی توان نوع نگاه به افراد را نادیده گرفت. به عبارت دیگر اگر نگاه افراد کارشناس، مربی و حتی والدین نگاهی از منظر بالا به پایین باشد نمی تواند راهگشا و کاربردی باشد...

شرح :

۱ - تربیت زیر مه غفلت ها امور تربیتی؛ گام های بی صدا در هیاهوی زمان

شاید از همه مه هیاهوی و شتاب گیج کننده زمانه است که از امور تربیتی به عنوان گنج بی بدیل، سرمایه ای به غایت پر برکت و سرشار از توانمند سازی ها غافل می مانیم.

گنجینه ای که راز کهکشان ها را افشاء می کند. ژرفنای اقیانوس ها را می کاود اما به کم لطفی می انگاریمش.

هر یک از ما انسان ها صدها تجربه دانایی و کم دانی، دانش و کم دانشی و ... و تربیت اندیشه و روان و غفلت از

آن را طی عمرمان شنیده، دیده و خوانده ایم. در این باره هم بعضاً خیال می کنیم همه این مولفه ها از انسان

های ویژه به منصفه ظهور رسیده است و دسترس همگانی نیست و عاملیت انحصاری دارد.

دلیل چنین گمان و تصورات را آیا نمی توان بر آمده از مسکوت گذاشتن سفارش و توصیه های انبیاء و

معصومان «ع» و فلاسفه و اندیش ورزان مجرب دانست یا حداقل یکی از دلایل چنین است؟...

عمر و زندگی یک ذخیره الهی است. اگر آن را تشبیه کنیم به سرمایه ای که از تولد تا نهایت حیات در اختیار هر انسان است، به همان نسبت می توان گفت و باور داشت که این ذخیره غنی به عده افراد کلید گشایش دارد. هزاران وسیله دستیافت دارد. چند تای آن دانش اندوزی، پرورش باورها و استعدادهای نهانی، معلمان و مربیان پرورش یافته، خودباوری، اعتماد به نفس، تربیت کامل و درست پرورش روان و اندیشه، رشد شخصیت و تقویت اعتماد به نفس بچه ها اعم از جوان و نوجوان دانش آموز به لحاظ ظرافت، تردی و شکنندگی احساسات شان، شرایط و ویژگی متمایز با افراد بزرگسال دارد. در وهله نخست می باید روح و توجه شان به مهر و دوستانه نواخته شود. این امر فاصله های میان مربی و مخاطبان او را کوتاه و کوتاه تر می کند. در نتیجه مربی راحت تر و آسان تر می تواند به یک ارتباط مفید در یک فضای صمیمانه دست یابد.

بسیاری از کارشناسان امور تربیتی بر این باورند که اصولاً هدایت افکار به سمت و سوی شیوه های نیک و پسندیده، اخلاق و کردار، بدواً به مهرورزی و حتماً واقع گویی نیاز دارد طوری که مخاطبان با آنچه می شنوند و یا می بینند از صمیم قلب ارتباط دلپذیر برقرار می کنند و استمرار این ارتباط نیز سبب خواهد شد جوان، نوجوان و حتی دانش آموز دبستانی هر آنچه را که در زمینه خیراندیشی، تربیت، ادب، اخلاق، دانش اندوزی و اطلاعات جذاب و تازه از زبان مربی خود دریافت خواهد کرد به صلاح و سعادت خویشتن داند که نیز در سال های زندگی سبب پیشرفت و امنیت کارایی او در عرصه های مختلف می شود.

رفتارهای کلیشه ای ممنوع

آنجا که انسان به یک باور حقیقی و واقعی می رسد، احساس عمیق خوشایندی از خود بروز می دهد. فکر و روحش به هیجانی مطلوب آمیخته می شود. احساس غرور معنوی می کند. این تحولات نمایانگر تعادل احساس و باور است. مربی می باید با استطاعت علمی و شناخت ظرفیت های مثلاً یک فرد ۱۰ ساله روند تربیت و تعالی فکری و روحی او را پیش برد که مخاطبش به سر شوق آید. رهنمونی را یک هدیه ستایش برانگیز تلقی کند و هدایت و رفاقت مربی را به نیکی به یاد بسپارد. در برابر این فعل و تحولات، این اشاره بجاست که چنانچه مربی و یامعلمی نه تنها در رهنمونی و هدایت اش ضعیف باشد، بلکه خود به آنچه می آموزد و می گوید چندان واقف نباشد و مثل آن که یک متن کلیشه ای را برای کس و یا کسانی روخوانی می کند، در وظیفه خطیرش ممکن است چندان موق نشود. بچه های امروزی بسیار باهوش تر و کنجکاوتر از همسن های دوران های پیشین هستند چرا که ابزارهای ارتباط جمعی امروزه با سالیان گذشته تفاوت شگفت انگیزی دارد که بروبچه های خردسال هم کم و بیش از کاربری و کاربرد وسایل نوین ارتباطات، سرشته دارند. بنابراین، معلم و مربی و استادکار الزاماً دانش خود را می باید به روز کند تا بتواند جوابگو و موفق در تعلیمش باشد.

فراموش نکنیم که طراوت بیان و هنر تفهیم و تجزیه و منطق منظور و هدف در مباحث پرورشی نیز نقش به سزایی دارند.

شخصیت پروری نیازمند مهر و دانش

«محمد کیانوش» یکی دیگر از شهروندان فرهنگی است که درباره تربیت و مربی، بیشتر بر مهرورزی و دانش مربی تاکید دارد. وی با اشاره به این که هرچه یک فرد پرورش یافته به یک مخاطب کم سن و تجربه می آموزد می باید با مهربانی، اشاعه معارف و پویایی انسانی باشد، در خصوص مشخصات مربیگری می گوید: «آگاهی علمی و تربیتی امری انکارناپذیر است. آشنایی کامل به شیوه های کاربردی در حرفه تا بتواند نیازهای تربیتی و فکری و روانی مخاطب خود را تحقق بخشد یا به بیان دیگر، زمینه های ترغیب و تمایل او را در فراگیری آنچه مورد نظر مربی است فراهم کند.»

او نیز می گوید: «مربی باید در گفت و گو با دانش آموزی که سکناش می نماید ناراحت است از موقعیت و مسایل خانوادگی مطلع شود. این اطلاعات تنها در مسیر دوستی و احساس همدلی با دانش آموز به دست می آید. این شناخت به مربی کمک خواهد کرد چنانچه مشکلی خانوادگی ذهن و روان شاگرد را مشغول کرده است، راحت تر او را راهنمایی کند تا از بار فکری او لاقلاً کاسته و یا کلاً برطرف شود. شخصیت پروری به چنین نوع ارتباطات انسانی نیاز دارد و این اتفاق، خود نیاز به دانش و تخصص است.»

تربیت در سرنوشت افراد بسیار تاثیرگذار است. زیرا پرورش دادن انسان، به نوعی ورودی تازه به بستر متفاوت و تازه زندگی است چون که تربیت درست و صحیح موجب شناخت بهتر از خود، دیگران و محیط می شود. همچنین رشد شعور تربیتی سبب تحولات در بافت زندگی و اهداف انسان می شود. فهم و ادراک صحیح برآمده

از تربیت درست، انسان را در برابر خیلی از پدیده های ناهنجار، کجروی، بداندیشی و ... و ... مصون می سازد.

انسان باشعور دوست داشتنی است

«اشرفی» دانشجو است. وی می گوید: انسان بدون تربیت درخور شان انسانی در زندگی دچار مشکلات مختلف

می شود. انسان باشعور را همه دوست دارند و برعکس، کسی که انتظار همه چیز از دیگران دارد و خود، معرفت

و تربیت اجتماعی ندارد، مزاحمت هایی برای سایرین به وجود می آورد...»

این دانشجو با لبخند می افزاید: «تربیت یعنی این که راننده، حرمت عابری را که روی خطوط سفید عرض

خیابان می گذرد، رعایت کند. تربیت یعنی کسی حق دیگری را از بین نبرد.» از این دانشجو درباره نقش سیستم

آموزشی در فرهنگ سازی تربیتی می پرسم: پاسخ می دهد: - «به نظر من سیستم آموزشی از دونظر در این باره

باید بررسی شود یکی از نظر توانایی و پرورشی و دیگری متون تربیتی است. در حالی که آموزش و پرورش

متولی تربیت همراه کسب علم است باید مثل مواد درسی به بخش تربیت هم نمره بدهد. اما قبل از آموزش و

پرورش، این والدین هستند که به نوعی معلم اولیه بچه هاشان هستند. به نظر من خرج کردن برای تربیت

آموزی چه در خانه چه در مدارس سودش هم به خانواده و هم جامعه می رسد. از طرف دیگر، انحرافات و

نادرستی ها کم می شود.»

در همین اثنا دوست موتورسوار او از راه می رسد. دانشجو ترک موتور می نشیند اما پیش از رفتن نظر دوستش

را درباره تربیت و مربی می پرسم.

«خلیلی» خیلی محکم و قاطع حرف می زند، او می گوید: «خلاصه می گویم. من هم شیوه مربی در مدرسه را

دیده ام نظرم به مربی این است که او مثل یک دایره المعارف دینی و علوم روز باشد. ظاهر و باطنش جذاب و آدمی پرحوصله باشد. بچه ها را از مسائل اجتماعی آگاهی کند و چیزی از سرخودخواهی تحمیل نکند.»

«برات الله صمدی راد» یک مدرس علوم ارتباطات اجتماعی، با طرح این باور خود که بعد پرورشی- تربیتی وزین تر و مهمتر از بعد آموزشی است، می گوید که مربی باید بتواند با رفتار، کردار و اخلاق صالحانه مباحث و آموزش های تربیتی دانش آموزان را در ضمیرشان بنیان گذاری کند به طوری که آنان نیز از عملکرد مربی به رغبت و دلخواسته، تابعیت تربیتی و الگوبرداری کنند. این مدرس همچنین تاکید می کند: «خلاء ارتباطات اجتماعی، تمامی دانش آموزان از طرفی موقعیت کنونی با رواج تحمیلی وسایل نوین ارتباطات جمعی روبرو هستیم. در این حالت بکارگیری راهکارهای مناسب و قاطع در پروسه پرورشی و توانمندی های مربی درمقام مقابله منطقی با چنان پدیده های مدرن، می توانند زمینه های امنیت تربیتی- اخلاقی را به سهم خود فراهم سازد.

«برات الله صمدی راد» می گوید همانطور که از عنوان آموزش و پرورش یا تعلیم و تربیت معلوم و مفهوم می شود، این بخش فرهنگی دارای دو بعد آموزشی و تربیتی یا پرورشی است. بعد آموزشی را معلمان به عهده دارند و انجام می دهند از دانش آموزان افرادی عالم، متخصص و آگاه می سازند. وظیفه هدایت پرورشی و تعلیم شخصیتی با مربیان تربیتی است که دانش آموزان را از این جهات برای جامعه پرورش می دهند. اما چگونگی شیوه های تربیتی حائز اهمیت است. انجام این مورد نباید صرفاً در حد شعار و حرف باشد. مربی باید با رفتار، عملکرد و خودساخته- خودباوری مبتنی بر اصول تربیتی را در دانش آموزان نهادینه و پایدار کند. اگر مربی رفتار تربیتی، پندار و اخلاق نیکو داشته باشد و بتواند اندیشه و روان دانش آموزان را مجذوب محسنات گفته و کردار

خود کند می تواند همچون یک رفیق شفیق باشد تا حدی که فرضاً دانش آموزی چنانچه خجالت دارد موردی یا مسئله ای را با پدر و یا مادر خود در میان بگذارد، راحت بتواند آن مسائل را برای مربی بیان کند و مربی بر مبنای علوم تربیتی مشکلات مطروحه شاگرد را رفع و رجوع کند. لذا می گوئیم این بعد پرورشی سنگینتر از بعد آموزشی است...»

کلید همه پدیده های فرهنگی، هنری، صنایع و تربیتی در وهله نخست توسط و ازسوی معلمان، زده شده و می شود. به گفته صاحب نظران و متخصصان ادب و اخلاق و آموزشی، معلمان معماران شایسته بازسازی و نوسازی افکار و چراغ هدایت جامعه انسانی هستند. اما به رغم این واقعیات و اوصاف علاقه، توانایی و محبت مربیان و معلمان برای تربیت و پرورش دانش آموزان به تنهایی کافی نیست. از دیگر سو شاید کم نباشند پدران و مادرانی از دیرباز این خیال را دارند که با سپردن فرزندشان به مدرسه، دیگر دغدغه ای از بابت تربیت او ندارند. این تصور امروزه هم در برخی خانواده ها رایج است که والدین تنها وظیفه شان تامین مسکن، خوراک و پوشاک بچه هایشان است. درحالی که به اعتقاد اکثر صاحب نظران علوم تربیتی، اجتماعی و جامعه شناسان و روانشناسان، نهاد خانواده اولین کانون آموزش و پرورش محسوب می شود. بچه ها در محیط زیستی - خانه و خانواده - رشد می کنند و به مرور هرآنچه را که می بینند و می شنوند در لوح ضمیرشان ثبت و حک می شود. روانشناسان براین باورند آنچه که کودک در دوران اولیه حیاتش آموخته، به زمان کهولت هم به یاد دارد و چه بسا ممکن است به همانگونه رفتار و خوی عادت کرده است.

تقوا و تربیت مهمترین مانع کجروی

«ابراهیمی» آموزگار بازنشسته معتقد است: بهترین معلم اخلاق در مرحله اول والدین و دیگر اهالی خانواده هستند. او می گوید: «بچه به مدرسه می آید، درس می خواند. پس از تعطیل شدن مدرسه به خانه خود می رود. در مدرسه معلم هرآنچه که باید در زمینه تربیت و دانش تدریس کند به شاگردان یاد می دهد. شاگرد از مدرسه که بیرون می رود انواع رفتارها، بی حرمتی ها و گفتارهای بعضا نازیبا را مشاهده می کند. بچه ای مودب باشد از همین گفتارها و رفتار را که هر روزه می بیند، ناخواسته متاثر می شود. در این حالت اگر همین بچه در محیط خانواده به درستی و عمیق تربیت شود یعنی مثلا به او تفهیم شده باشد که آخر عاقبت حرکات زشت و بد رفتاری و... به کجا ختم می شود و مهمتر آن که او با ایمان و تقوا و مهربانی متعارف پرورش یافته باشد، قطعاً او در فاصله خانه تا مدرسه و جامعه به سمت بیراهه قدم بر نمی دارد.»

این آموزگار در مورد تربیت در محیط مدرسه، می گوید: در این باره تنها می گویم شاید در برخی مدارس و مواردی کسانی از همکاران باشند که وظیفه کلاسیک خودشان را فقط در آموزش می خوانند. روی رفتار و مسائل دیگر بچه ها کند و کاو نمی کنند. اما در بسیاری از مدارس معلمان نسبت به مسائل حتی خانوادگی شاگردانش حساسیت دارند.

تربیت کنیم آموزش دهیم امور تربیتی؛ گام های بی صدا در هیاهوی زمان

اقدامات و روش های که برای دانش آموزان مفید است :

روشهای ایجاد انگیزه برای دانش آموزان در معاونین پرورشی مدرسه

فنون ایجاد انگیزه در دانش آموزان

انگیزه چیست؟

انگیزه حالت مشخصی است که سبب ایجاد رفتاری معین می شود. انگیزه های روانی به طور عمده تحت تأثیر اجتماع خاصی قرار دارند که شخص در آن رشد کرده است.

تعریف انگیزش:

انگیزش به علت یا چرایی رفتار اشاره دارد، روان شناسان مفهوم انگیزش را به عواملی محدود می سازند که به رفتار نیرو می بخشد و به آن جهت می دهند.

تأثیر انگیزش بر یادگیری

انگیزش هم هدف است، هم وسیله. به عنوان هدف، از دانش آموزان می‌خواهیم نسبت به موضوع‌های گوناگون علمی و اجتماعی علاقه کسب کنند. به عنوان وسیله، انگیزش مانند آمادگی ذهنی یا رفتار ورودی، پیش‌نیاز یادگیری به حساب می‌آید و تأثیر آن بر یادگیری، یکی از امور بدیهی است. یادگیری معلول انگیزه‌های متفاوت است. یکی از این انگیزه‌ها که نقش مهمی در جریان یادگیری دارد، میل و رغبت شاگردان به آموختن است. رغبت، محرکی است که نیروی فعالیت را افزایش می‌دهد. برای این که شاگردان در هنگام یادگیری فعال باشند، باید به موضوعی که می‌خواهند فرا بگیرند، علاقه مند باشند. برای ایجاد رغبت، لازم است مطالب و مفاهیم درسی بر اساس نیاز شاگردان تنظیم شود و هدف‌ها برای دانش آموزان ارزشمند و قابل وصول باشد. هدف ارزشمند و قابل وصول، فرد را به خواستن و طلب کردن و می‌دارد و نیروی لازم برای فعالیت را در او به وجود می‌آورد. از راه‌های متفاوتی می‌توان ایجاد انگیزه کرد و علاقه‌ی دانش آموزان را به یادگیری افزایش داد. در این نوشتار، بعضی از این روش‌ها و فنون معرفی می‌شوند.

ده روش برای ایجاد انگیزش در دانش آموزان

۱. بیان دقیق انتظارات در آغاز درس، با توجه به هدف‌های آموزشی

این نکته که دانش آموز بداند معلم چه انتظاراتی از او دارد و هدف کاملاً برای او روشن باشد، بی شک به بهبود یادگیری و افزایش علاقه در یادگیرندگان کمک خواهد کرد. پژوهش های انجام شده نشان داده اند یادگیرندگانی که از هدف های درس و آموزش اطلاعی ندارند، به خوبی یادگیرندگانی که معلم قبل از شروع درس انتظارات خود را به ایشان می گوید و آنان را از هدف های درس آگاه می سازد، در پیشرفت درس موفق نمی شوند.

۲. استفاده از تشویق های کلامی در شرایط لازم

در بسیاری مواقع، تشویق های کلامی معلم از دیگر انواع تشویق، مؤثرتر است و تأثیر بسیار زیادی بر عملکرد دانش آموز دارد، چون بلافاصله پس از یک رفتار خوشایند رخ می دهد. استفاده از واژه هایی چون: «خوب»، «عالی»، «آفرین» و «خیلی خوب» پس از عملکرد درست دانش آموز، از تدبیرهای مؤثر انگیزشی است. مؤثرترین تشویق آن است که به رفتار و عملکرد درست دانش آموز وابسته باشد. هم چنین معلم باید به اندازه ی لازم دانش آموزان را ستایش و تشویق کند. اگر تشویق بیش از حد باشد، اثر مثبت خود را از دست می دهد و از خاصیت تقویت کنندگی آن کم می شود.

۳. بهره گیری از آزمون و نمره

نمره های ارزشیابی هایی که معلمان از دانش آموزان به عمل می آورند، ارزش انگیزشی زیادی دارند، زیرا این نمره ها با پاداش هایی چون: تأیید معلم و پدر و مادر، ارتقا به کلاس بالاتر، ورود به دانشگاه و رضایت از عملکرد

خود، همراه اند. به ویژه اگر این نمره ها به صورت مستمر و ماهانه همراه با بازخورد به اطلاع سرپرست دانش آموزان رسانده شود، در افزایش انگیزش دانش آموزان اثر مثبتی دارد. بنابراین معلم می تواند با اجرای آزمون های هدفمند، سطح انگیزشی یادگیرندگان را بالا ببرد. با این حال نکته ای را که باید درباره ی امتحانات گوناگون در نظر داشت، این است که از آن ها به عنوان وسیله ای برای اطلاع دانش آموزان از نحوه ی عملکرد و میزان یادگیری شان استفاده کرد، نه به عنوان وسیله ای برای تهدید و تنبیه آنان.

۴. استفاده از خاصیت برانگیختگی مطالب

هر اندازه مطالب ارائه شده، جدید، پر معنی و تعجب بر انگیز باشد، باعث افزایش سطح برانگیختگی و هم چنین عامل تحریک حس کنجکاوی در دانش آموزان می شود. با توجه به این موضوع، معلم می تواند با ارائه ی مطالبی که ویژگی های برانگیختگی دارد، در دانش آموزان ایجاد انگیزه کند. مطلبی که برای دانش آموز نو و معنی دار باشد، شوق یادگیری و دانستن را در او افزایش می دهد و میل و رغبت او را به یادگیری بیشتر خواهد کرد.

۵. ارائه ی مطالب آموزشی از ساده به دشوار

ارائه ی مطلب از ساده به مشکل باعث می شود، دانش آموز در ابتدا به موفقیت هایی دست بیابد. این موفقیت اولیه موجب می شود، دانش آموز اعتماد به نفس بیشتری کسب کند. همین امر، تحرک و انگیزشی در او ایجاد می کند تا برای یادگیری متن های دشوارتر بعدی آماده شود. برعکس، چنان چه مواد آموزشی در ابتدا به

صورت مشکل ارائه شوند، ممکن است شکست و ناکامی را در دانش آموز به دنبال داشته باشد و به دنبال آن دلسردی و بی انگیزگی در او ایجاد شود. نیز باید گفت، موفقیت آغازین دانش آموز، موجب دریافت تشویق هایی از سوی معلمان و پدر و مادر خواهد شد و این خود، به افزایش انگیزه برای یادگیری بیشتر در دانش آموزان می انجامد.

۶. کاربرد مثال های آشنا هنگام آموزش مطالب تازه و استفاده از موقعیت های تازه هنگام کاربرد مطالب آموخته شده

برای این که علاقه ی دانش آموزان به یادگیری بیشتر شود، به طوری که دانش آموز خود با میل و رغبت پی گیر مطلب شود، بهتر است معلم به هنگام آموزش مطالب تازه، از مثال های ملموس و آشنا استفاده کند. استفاده از مثال های شناخته شده، ذهن دانش آموز را تحریک می کند و علاقه به جریان یادگیری را در او افزایش می دهد. زمانی که می خواهید مطالب آموخته شده حالت کاربردی داشته باشد، بهتر است آن ها را در موقعیت های تازه به کار ببرید؛ زیرا استفاده از موقعیت های تازه باعث می شود، دانش آموز از حالت کسلی که در اثر یکنواختی برایش ایجاد شده است، خارج شود و با میل و علاقه در جریان یادگیری قرار بگیرد.

۷. بهره بردن از روش های متنوع آموزشی

ایفای نقش، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، گزارش انفرادی و گروهی، و هر تدبیر دیگری که دانش آموزان را در فعالیت یادگیری شرکت دهد، به مقدار زیادی انگیزه ی آنان را بالا می برد. خسته کننده ترین روش آموزشی آن است که معلم تمام وقت کلاس را به خود اختصاص دهد و فرصت هیچ گونه فعالیت و اظهار نظری را به دانش آموزان ندهد. پژوهش های متعدد نشان داده است، یکی از بهترین راه های ایجاد انگیزه در یادگیرندگان، شرکت دادن ایشان در فعالیت های کلاسی است.

۸. کاستن از پیامدهای منفی مشارکت یادگیرندگان در فعالیت های یادگیری

برای این که دانش آموزان بتوانند در امر یادگیری شرکت فعال داشته باشند، به پاداش و یا تقویت مثبت از طرف معلم خود نیاز دارند. اگر دانش آموزی که به قدر توانایی خود سعی در مشارکت کلاس و یادگیری دارد، از طرف معلم مورد توجه قرار گیرد و معلم بتواند از طریق تقویت مثبت، این رفتار را در او تقویت کند، این کار موجب انگیزش بیشتر دانش آموز خواهد شد. چرا که تقویت مثبت، بهترین و مؤثرترین روش تثبیت رفتار و مهم ترین عامل ادامه ی رفتارهای انسان در زندگی روزانه است. برای این منظور، معلم باید بکوشد از پیامدهای آزارنده جلوگیری کند. بعضی از عواملی که ممکن است در جریان یادگیری باعث دلسردی دانش آموزان شود، عبارت است از:

* بی توجهی معلم به علاقه، رغبت و استعداد دانش آموزان.

* استفاده ی محض از روش های تدریس سنتی مانند حفظ و تکرار و یا سخنرانی و عدم برانگیختگی حس

کنجکاوی دانش آموزان.

* مجبور ساختن دانش آموزان به انجام تکالیفی که سطح دشواری شان خارج از توانایی آن ها است.

* از دست دادن حس اعتماد به نفس در نتیجه ی شکست در حل مسائل و یا انجام فعالیت های یادگیری.

* گرفتن نمره ی کم در امتحانی که معلم قبلاً محتوای آن را آموزش نداده است.

* مجبور ساختن دانش آموز به رقابت با کسانی که از او توانایی بیشتری دارند.

* بی توجهی معلم به کوشش های دانش آموزان.

* مجبور ساختن دانش آموزان به ساکت و آرام نشستن در کلاس و گوش دادن به سخنرانی های خسته کننده

ی معلم.

۹. دادن تکلیف هایی که نه خیلی ساده اند و نه خیلی دشوار

معمولاً دانش آموزانی که انگیزه ی پیشرفت بیشتری دارند، به دنبال تکلیف هایی می روند که با مقداری تفکر و

پیچیدگی همراه باشد و آن ها را به فعالیت وادارد. این نوع تکالیف، اگر درست و به جا ارائه شوند، به اعتماد به

نفس در دانش آموز خواهد انجامید. حال اگر این تکلیف ها بسیار ساده و پیش پا افتاده باشند، چنین احساسی ایجاد نخواهد شد. هم چنین اگر تکالیف بسیار دشوار باشند، احتمال شکست و ناکامی و به دنبال آن عدم اعتماد به نفس را در او ایجاد خواهد کرد. بنابراین، سطح دشواری تکلیف های درسی باید با سطح توانایی و یادگیری دانش آموز منطبق باشد تا او بتواند با تلاش و کوششی که به خرج می دهد، از عهده ی انجام تکالیف برآید و انگیزه ی یادگیری اش افزایش یابد.

۱۰. ارائه ی مطالب تا حد ممکن به صورت معنی دار و در ارتباط با موقعیت های واقعی زندگی

بر اساس اعتقاد و یافته های روان شناسان، انگیزه ی واقعی انسان ها در یادگیری، انگیزه ی درونی ایشان است. فهمیدن مطالب، انگیزه ی درونی آنان را تقویت خواهد کرد و سبب شوق یادگیری و کشف اطلاعات خواهد شد. به همین خاطر، هر اندازه مطالب معنی دارتر و منطقی تر باشند، کنجکاوی افراد را بیشتر تحریک می کنند. بر همین اساس، در کلاس درس نیز اگر معلم بتواند مطالب درسی را به صورت معنی دار و قابل درک ارائه دهد و آن ها را با موقعیت های واقعی زندگی ارتباط دهد، شوق و انگیزه ی یادگیری در دانش آموز افزایش خواهد یافت

تحلیلی بر تجربیات در زمینه انتخاب شوراهای مدارس

حضور پر شور شورا در مدارس و نقشی کم رنگ

انتخابات شورای دانش آموزی / حضوری پر شور اما نقشی کم رنگ

انتخابات شورای دانش آموزی اگر چه هر سال با شور و شوق فراوان دانش آموزان برگزار می شود اما دستاورد چندانی برای دانش آموزان به همراه ندارد.

ابن شورا دارای اختیارات و وظایف قابل تاملی در آیین نامه اجرایی مدارس است، اما در حل مشکلات مختلف دانش آموزان ناتوان و ناکارآمد است و به اعتقاد صاحب نظران، این ناکارآمدی از فرهنگ مدیریت مدرسه ناشی می شود. "شورای دانش آموزی" سال ۱۳۷۷ برای نخستین بار در تاریخ تاسیس مدارس ایران، در ۳۰ درصد دوره متوسطه تشکیل شد و امسال قرار است در هشتمین سال فعالیت خود، در همه مدارس دوره های متوسطه و راهنمایی و ۷۵ درصد پایه های چهارم و پنجم دوره ابتدایی تشکیل شود. هشتمین انتخابات شورای دانش آموزی فردا (پنجشنبه) در مدارس کشور برگزار می شود. سنگ بنای تاسیس شورای دانش آموزی زمانی زده شد که بسیاری از مدیران و معلمان این دوره در مدارس رژیم گذشته تحصیل کرده بودند و آن زمان نیز دانش آموزان چندان دخالتی در تصمیم گیری و تصمیم سازی مدرسه نداشتند. نبود تفکر اهمیت تشکیل شورا در مدرسه دقیقا از همین جا ناشی می شود زیرا بنیان نظام آموزش و پرورش گذشته، به تصمیم گیری و تصمیم سازی از پایین اعتقادی نداشتند و همین تفکر به پرورش یافتگان این نظام نیز تسری یافت. وجود این تفکر و آموزش ندیدن مدیران و معلمان از اهمیت تشکیل شورا باعث شد که شورای دانش آموزی پس از هشت سال از عمر خود، هنوز اندر خم یک کوچه باقی بماند. این تفکر زمانی چهره خود را آشکار می کند که سرنوشت دیگر شوراهای مدرسه از جمله شورای مدرسه، معلمان و انجمن اولیا و مربیان که مربوط به مسوولان و دست اندرکاران مدرسه است، بهتر از شورای دانش آموزی نباشد و اگر این شوراها نشست هایی نیز برگزار می کنند،

تصمیم ها و برنامه ریزی های درخوری نیز از آن بیرون نمی آید. جدی نگرفتن تشکیل شورای دانش آموزی، حتی امسال صدای مدیران کل دوره های ابتدایی و راهنمایی وزارت آموزش و پرورش را درآورد و آن ها از بی اعتنایی برخی از مدارس نسبت به تشکیل این شورا لب به شکوه گشودند. آیین نامه اجرایی مدارس، وظایف و فعالیت هایی برای شورای دانش آموزی ترسیم کرد که متأسفانه بند بند این مصوبات با کاستی های فراوانی در مدارس به اجرا گذاشته می شود و حتی در برخی مدارس نیز به صورت ناقص هم به اجرا در نمی آید. بسیاری از دانش آموزان از وظایف و فعالیت شورای دانش آموزی آگاهی ندارند در حالی که هر سال در انتخابات آن شرکت می کنند و نمایندگانی را بر می گزینند. فعالیت های انتخاباتی و جنب و جوش دانش آموزان برای انتخاب اعضای شورای دانش آموزی اواخر مهرماه هر سال به اوج خود می رسد، اگرچه انتخابات با شور و شوق هرچه تمام تر برگزار می شود اما عملکرد و برنامه های شورای دانش آموزی برای حل مشکلات آموزشی و غیرآموزشی بسیار ناچیز است. آشنا نبودن اعضا به وظایف خود و ایجاد موانع مختلف بر سر راه آن ها که معمولاً به صورت خواسته و ناخواسته از طرف دست اندرکاران مدرسه اعمال می شود از موانع پیش رو فعالیت این شورا در مدرسه است. اهمیت قایل نشدن به دموکراسی، نداشتن فرهنگ کار گروهی، رعایت نکردن حقوق شهروندی و بی اعتنایی به مشارکت در امور اجتماعی، سیاسی و فرهنگی یک بیماری ناشی از سلطه حاکمان مستبد بر این کشور بوده و برای رهایی از این بیماری، راهی جز رسیدگی به آموزش و پرورش نیست. به اعتقاد بسیاری از کارشناسان، برای آماده کردن دانش آموزان برای ورود به جامعه از هم اکنون باید مسوولیت هایی به آن ها واگذار کرد و برای نیل به این هدف می توان از اداره مدرسه به دانش آموزان شروع کرد. براساس آیین نامه اجرایی مدارس، شورا دانش آموزی به منظور مشارکت دانش آموزان در امور مربوط به مسایل آموزشی، پرورشی، انضباطی، ورزشی و فوق برنامه، ایجاد ارتباط صحیح و مستقیم دو سویه بین دانش آموزان و اولیا مدرسه و تقویت خودباوری و مسوولیت پذیری و مشارکت جویی دانش آموزان تشکیل می شود. پس از برگزاری انتخابات، انتخابات داخلی برای تعیین هیات ریسه شورای دانش آموزی در مدرسه صورت می گیرد که اعضای شورا، رییس، نایب رییس و منشی این شورا را انتخاب خواهند کرد. بعد از تعیین هیات ریسه، اعضای ۹ کمیته از

جمله بهداشت، تعاونی های آموزشگاهی، هنری و فرهنگی، تبلیغات، تربیت بدنی، تربیت سیاسی و علمی انتخاب می شوند. از فعالیت های اعضای شورای دانش آموزی اداره کلاس ها، امور آموزشی و پرورشی، کمک به معلمان و مدیران و انجام برخی از کارهای قبلی اولیا در مدرسه است. شورای دانش آموزان در مدارس، نقش مشورتی و مشارکت در امور اجرایی دارد و تصمیم های آن با رای اکثریت و پس از تایید مدیر(مدرسه) با رعایت مفاد آیین نامه قابل اجرا خواهد بود. براساس آیین نامه اجرایی مدارس، یکی از معاونان یا مربیان و در غیاب آن ها یکی از معلمان مدرسه به انتخاب مدیر، ضمن هدایت جلسات شورا، مشکلات دانش آموزان را پیگیری می کند. همکاری در تنظیم برنامه امتحانات داخلی مدرسه، همکاری در امور انتظامی و بهداشتی، اداره نشریه دیواری و همکاری در تشکیل و اداره تعاونی دانش آموزان در مدارس از جمله وظایف این شورا است. اعضای شورای دانش آموزی مدرسه برحسب تعداد دانش آموزان هر مدرسه انتخاب می شوند. در مدارس دارای تا ۲۵۰ دانش آموز، پنج نفر، از ۲۵۰ تا ۳۵۰ دانش آموز هفت نفر و از ۳۵۰ به بالا ۹ نفر به عنوان اعضای اصلی شورای دانش آموزی مدرسه و دو نفر نیز به عنوان اعضای علی البدل انتخاب می شوند.

روش های توصیه شده به همکاران برای اجرا در مدارس حاصل از تجربیات

روشهای ایجاد شادابی و نشاط در مدرسه و ایجاد انگیزه در دانش آموزان

الف) معلمین ب) دانش آموزان ج) محیط مدرسه د) برنامه ریزی ه) انجمن اولیاء و مربیان: انجمن اولیاء و مربیان به مثابه پلی است که بین خانه و مدرسه ایجاد شده و نقش ارزنده آن مسلم و مشخص است. این نکته حائز اهمیت است که برای داشتن مدرسه ای سالم، مطلوب و شاد باید به تمامی عوامل و اجزای تشکیل دهنده آن پرداخت.

معلم شاد و با روحیه :

معلم آهنگ و فضا و جو کلاس درس را تنظیم و برقرار می سازد . چنانچه قرار باشد که روح دانش آموزپرورش و رشد یابد باید این روند از روح معلم آغاز گردد. حال چنانچه روح معلم افسرده و ناتوان باشد ،شانس ناچیزی برای تقویت و مراقبت از روح دانش آموزان وجود خواهد داشت .معلمانی که حضور توانمند خود را هر روز در کلاس درس نمی توانند ارائه نمایند ،آنان از لحاظ انتقال فکر با دانش آموزان هماهنگ نیستند و جهت پا سخگویی به نیازهای دانش آموزان آمادگی ندارند.هر معلم باید با توجه به هر گونه نقص در درک و دریافت دانش آموز نه بعنوان نقصی در تدریس خود توجه نماید و تلاشی کند تا در خود توانایی کشف روشهای جدید را به وجود آورد.معلم باید این امکان را داشته باشد تا بهترین روش ممکنه را انتخاب کند.توانایی در کشف روشهای جدید،عدم وابستگی کورکورانه به یک روش و رد کردن سایر روشها را ،مدنظر قرار دهد.اگردانش آموزان آگاه شوند که چه باید بخوانند ؟چرا باید بخوانند؟این درسی که میخوانند چه منفعتی در آینده نزدیک و آینده دور برای آنها دارد؟مورد کاربرد این درس در جامعه کجاست؟وچگونه مورد استفاده واقع می شود؟اهداف برای شان روشن میگردد.باکسب این اطلاعات است که دانش آموز رغبت پیدا می نماید و درس برای او جالب و دلپذیر می شود.هردرسی در میان درسها از اهمیت ویژه ای برخوردار است و اگر شاگرد به ارزش آن درس آگاه گرددآن درس برایش معنی دارتر می شود.

یک شرط اساسی:

پیش از آنکه به بیان این شرط پردازیم باید توجه داشت که اصولاً همه معلمان در فرصتهایی به دانش آموزان خود پندواندرز داده وآنان را به رعایت اصول انسانی دعوت می کنند متأسفانه نوع این راهنمایی ها نتیجه بخش نبوده است فقط عده ای محدود در این کار موفق بوده اند که زبان کردارشان با گفتارشان یکنواخت بوده است یعنی آنچه را که گفته اند در رفتارشان تجسم پیدا کرده است .از این رو یکی از اساسی ترین شرایط معلمی

مطابقت گفتار و کردار است. دانش آموز وقتی ببیند که معلم از نظر رفتار و کردار دارای وحدت و همبستگی است خود به خود تحت تاثیر او قرار گرفته به اصول انسانی راهنمایی خواهد شد. معلمان اگر بخواهند سخنانشان در دل‌های دانش آموزان اثر گذارد باید خود به آن گفتار عمل نماید در غیر اینصورت کمترین تاثیری در دانش آموزان نخواهد گذاشت.

مدرسه شاد و با روح:

مدرسه نیز خود از یک روح سرشار برخوردار است، این موضوع به ندرت مورد تایید قرار می‌گیرد، و در عوض مدرسه به صورت یک ماشین و یا یک کارخانه شناخته شده است. در مدرسه می‌توان دانه جست و جوگری و پرسش را در زمین فکر و اندیشه نسل کوچک و کم سال کاشت تا این دانه رشد کند، همراه او بزرگ شود و زندگی بزرگسالی او را از زود باوریه‌ها، ساده اندیشی‌ها، بی‌دقتی‌ها، تقلیدها، پیروی‌ها و باری به هر جهت گذراندن‌ها نجات دهد. در عوض او را انسانی متفکر، منطقی، فکور، اندیشمند، علت جو، هدفدار، خواهان حقیقت بار آورد. هیچ نسخه‌ای برای توسعه و پرورش مقدس و یا یک مدرسه شاد و با روح و سرزنده وجود ندارد به هر حال ما میتوانیم شرایطی را به وجود آوریم تا اجازه پرورش روح را بدهد و ایجاد نشاط نماید. روشهایی برای فعال کردن مدرسه و کلاس ارائه میشود امید است که این روشها باعث شود شوق و انگیزه‌ی بیشتری در دانش آموزان بوجود آید و نشاط بیشتری احساس شود.

برخی از اقداماتی که کارکنان مدارس می‌توانند انجام دهند عبارتند از:

۱- تشخیص اهمیت مطالب غیر کلامی

۲- توجه به زیبایی محیط آموزشگاه و کلاسهای درس

۳-نقل داستانهایی در باره مدرسه

۴-برگزاری جشنها و مراسم مذهبی

۵-حقیقت و اعتبار

۶-پرورش و تقویت بیان

۷-پرورش روح دانش آموزان

۸-شناسایی علتها به جای توبیخها

شکوفایی خلاقیت در کلاس درس:

به نظر میرسد، برای بشر داشتن نشاط و روحیه شاد مهمتر از غذا و خواب است. بچه هایی که فقر نشاط دارند یاد نخواهند گرفت. آیا ملاحظه کرده اید که انسان با چه شور و عشقی به دست ساخته خود مینگرد؟ خداوند نیز هنگامی که بشر را آفرید با عشق از روح خود در آن دمید و فرمود: فتبارک ا... احسن الخالقین، این یکی دیگر از روشهایی است که برای فعال کردن کلاس ارائه میشود، تلاشی که دانش آموزان برای خلق کارهای جدید و متفاوت از دیگران به کار میبرند احساس توانمند را به آنها القا میکند و از این راه به خودباوری میرسند. در واقع، معلم زمینه سازی میکند و دانش آموزان اندیشه ورزی و سپس اندیشه خود را به صورت کار عملی متجلی میکنند. به کمک این روشها کارآیی معلمان برای تفهیم مطالب درسی بیشتر میشود. امروزه، وظیفه معلم ایجاد انگیزه یادگیری و تسهیل یادگیری است و بطور کلی یادگیری پدیده ای است که خود شخص باید انجام دهد.

چگونگی دستیابی به تحقق آرمان های شاداب نمودن مدارس

برای بهره گیری مناسب از شرایط و امکانات برای ظهور استعدادها و خلاقیت های نوجوانان باید تحولات جدی در نگرش مدیران و مسوولان نظام آموزش و پرورش ایجاد کرد چرا که در تعریف مدیریت به عنوان یک رشته علمی «فرایند به کارگیری موثر و کارآمد منابع مادی و انسانی در برنامه ریزی و سازماندهی - بسیج منابع و امکانات و هدایت و کنترل است برای دستیابی به اهداف سازمانی و براساس نظام ارزشی مورد قبول صورت می گیرد.» مدیر وظیفه دارد با هماهنگی و اتخاذ تصمیمات پیش برنده ای که براساس مقررات و اصول پذیرفته شده در نظام ارزش ها شکل می پذیرد حیات مادی و معنوی سازمان و افرادش را تدارک ببیند و یک مدیر آموزشی مسوولیتی بس اساسی تر و مهم تر بر عهده دارد، چرا که با روح و روان و جسم کودک و نوجوان سر و کار دارد و بالندگی جامعه و جوانان امروز و سرافرازی و اقتدار فردای آنان به حرف و شعار تنها پیش نمی رود. برخورداری از نسلی جوان و کارآمد و اصرار در به کارگیری مناسب جوانان در چرخه کار و فعالیت های جامعه و پذیرش مسوولیت از سوی آنان در فردایی نه چندان دور می تواند بسیار کارساز و اثربخش باشد. واضح است که انجام چنان ماموریت مهم به آسانی محقق نمی شود و رشد تعالی آنان به تصادف حاصل نمی شود. باید نوجوانان و جوانان را به خوبی بشناسیم و از جامعه و شرایط دیروز و امروز و فردای آنان درک درستی داشته باشیم، راه ها و روش های مناسب علمی و پیش برنده برای مجهز نمودن آنان به تربیت دانایی و توانایی و مهارت یابی را فرا بگیریم.

چگونگی ایجاد فضای شاداب در مدارس

در تبیین موضوع شاداب سازی را از ابعاد مختلف می توان بررسی نمود چرا که در ابتدا شاداب کردن محیط مدرسه در کلام به ایجاد فضای مناسب و فضاسازی ظاهری منتج می شود. لیکن با نگاهی دقیق تر باید عنوان کرد که شاداب نمودن فقط جنبه ظاهری ندارد چون داشتن بهداشت روانی سالم نیازمند رعایت اصولی است که هم جنبه مادی و هم جنبه معنوی دارد و در واقع شاداب سازی را در ابعاد ظاهری و ابعاد معنوی جست و جو

کرد که هر یک از این موارد شامل بررسی موضوعات و مواردی مهم است که با در نظر گرفتن آن‌ها مطمئن می‌توانیم روح و روان و جسم و جان نوجوان را شاد کنیم چرا که نوجوان باید ابتدا از درون وجودش احساس شادمانی داشته باشد و این احساس شادمانی همان ایجاد رضایت از زندگی است که باید در تمام ابعاد وجودش رخنه کند.

شاداب سازی درونی و معنوی در مدارس

الف- تربیت معنوی و دینی آشنایی با لطافت طبیعی و...

بی تردید تربیت روحی و معنوی نوجوانان باید از آغاز حیات آنان مدنظر گرفته شود لیکن چون در سنین نوجوانی می‌خواهند هویت شخصی پیدا کنند کم کم از والدین خود جدایی بیشتری پیدا می‌کنند و وابستگی کمتری می‌یابند و همین امر باعث می‌شود هدایت معنوی ویژگی خاصی پیدا کند. آشنایی آنان با لطافت طبیعت (آب و هوا و آفتاب و کوه و دریا و...) می‌تواند نشاط و شادابی را با ادراک طبیعت خداوندی به دست آورد به طوری که نوجوان با دیدن هر یک از ابعاد طبیعت حتی با دیدن یک گل احساس لذت و شادمانی کند.

ب- شرکت دادن نوجوان در فعالیت های گروهی

فعالیت های گروهی و جمعی نوجوانان جزو لاینفک از زندگی اجتماعی آنان به شمار می‌رود و اگر خوب هدایت شود می‌تواند آثار سازنده ای را در پی داشته باشد و در واقع می‌تواند احساس لذت درونی را برای او به وجود آورد.

ج- جذب مشارکت دانش آموزان در اداره مدارس

شکی نیست که یکی از وظایف مهم تربیتی مدیریت مدارس تشویق نوجوانان به مشارکت و تعاون در همه امور است و آنان می توانند با تدوین برنامه های مناسب به جلب مشارکت دانش آموزان در امور مختلف مدرسه اقدام کنند و این موضوع می تواند به احساس مفید بودن و دور شدن از انزوا و کسالت در نوجوانان کمک کند و خود یکی از موارد شاد زیستن است.

شاداب سازی محیط مدارس

یکی از شاخص های بهداشت روانی احساس رضایت ، شادی و شادابی است ، فردی که احساس می کند نیازهایش بدون برخورد با موانع در حال تامین است به زندگی خود امید واری دارد و به درجه ای از رضایت درونی می رسد که همواره او را شاد نگه می دارد.

شادی حاصل احساس "سعادت مند بودن" است و سعادت مندی حاصل احساس سیر طبیعی زندگی و در مسیر رشد قرار گرفتن است.

در این حالت فرد به زندگی دیگران علاقمند می شود و به آنها عشق می ورزد ، احساس رضایت و شادی سبب پیدایش حالت روانی مختلفی می شود که دوستی ، عشق ، محبت ، امید واری ، خوش بینی ، مسرت ، همراهی ، همدلی و پذیرش از نمونه های آن است.

شاداب سازی ظاهری در مدارس

در این بخش اکثرا مواردی مورد توجه قرار می گیرد که قابل رویت و قابل لمس کردن باشد و در واقع اموری که لذت بصری ایجاد می کند یا دیدن فضا و محیط زیبا باعث ایجاد نشاط می شود مورد توجه قرار می گیرد .

۱- فضاسازی و زیباسازی حیاط مدارس، از جمله دیوارها، سطح زمین، کاشت درخت و گل و گیاه گذاشتن نیمکت های رنگی و زیبا در حیاط مدرسه، تابلوی زیبایی سر در مدرسه، دیوارهای تمیز و زیبا و تزیین شده با نقاشی های زیبا، نماسازی های مختلف .

۲- زیباسازی مناسب ساختمان مدارس از جمله هماهنگی کاشی و سرامیک و سنگ - رنگ آمیزی در و دیوارها، پرده های زیبا جهت کلاس ها، زیباسازی راهروهای کلاس ها، دفتر معلمان، اتاق مشاوره و...

۳- زیباسازی و تمیز بودن نمازخانه استفاده از خوشبوکننده ها، استفاده از نوشته ها و خطاطی های زیبا و استفاده از گلدان های زیبا، استفاده از فرش های زیبا و هماهنگ با پرده ها تمیز بودن و زیباسازی دستشویی ها و وضوخانه (حتما فضای وضوخانه از کاشی و سرامیک زیبا و تمیز استفاده گردد) محل آبخوری ها سنگ شده باشد و در وضوخانه ها از لوله کشی آب گرم استفاده شده باشد.

۴- زیباسازی راهروها و ورودی ها با استفاده از گلدان های گل طبیعی و مصنوعی.

۵- زیباسازی کتابخانه ها استفاده از کمدهای یکرنگ و یک مدل جهت نگهداری کتاب ها (ترجیحا استفاده از کمدهای چوبی زیبا) استفاده از گلدان های طبیعی در فضای کتابخانه، میز و صندلی های یک رنگ و زیبا، قفسه های زیبا جهت در دسترس قرار دادن مجلات و روزنامه ها .

۶- تشویق دانش آموزان جهت آوردن گل و گیاه طبیعی و استفاده از آن در محیط کلاس ها .

۷- پوشش ظاهری دانش آموزان، استفاده از روپوش های خوش رنگ و شاد .

۸- پوشش ظاهری معلمان، مدیر و معاونان که با رعایت تمامی موازین شرعی می توان از رنگ های شاد و رنگ های روشن استفاده کنند .

۹- استفاده از قاریان با صوت و لحن زیبا در صبحگاه مدرسه (اگر به صورت زنده باشد بهتر است وگرنه از نوارهای مناسب می توان استفاده کرد .

۱۰- ایجاد روابط انسانی مطلوب بین ارکان مدرسه

شرایط مطلوب کار موجب تقویت روحیه معلمان و افزایش میل و رغبت و علاقه آنان به کار و غرور و افتخارشان در مدرسه خواهد شد

۱۱- استفاده از روش های فعال تدریس

معلمانی که از روش های فعال استفاده می کنند، کلاس های شادتری دارند. مشارکت دانش آموزان در کلاس و آموختن آنها را از کسالت و بی حالی رها ساخته، شادابی و نشاط را تقویت می کند.

۱۲- ایجاد رابطه دوستانه با نوجوانان و کودکان

۱۳- معرفی الگوهای مناسب

۱۴- تشویق کردن و ارزش گذاری برای ایجاد حس عزت و اعتماد به نفس و در نتیجه احساس لذت و شادی از فعالیت

۱۵- آموزش روابط اجتماعی مناسب به دانش آموزان

۱۶- توجه به معیارها و ملاک‌ها و عوامل شادی‌آفرین در سنین مختلف

در دوران کودکی، برآورده شدن احتیاجات اساسی جسمی و روانی عامل وجد و سرور است .

در دوران نوجوانی پذیرش از طرف اعضای خانواده و گروه همسالان و نیز ابراز موفقیت در کارهای شخصی و امور تحصیلی شادی‌آفرین است .

در جوانی و بزرگسالی، کسب مهارت‌های لازم برای تصدی شغلی، پیشرفت در کار و تحصیل، موفقیت در کارهای هنری و ورزشی احساس وجد و مسرت را به وجود می‌آورد.

ایجاد نشاط برای دانش آموزان:

۱- تأسیس بانک جایزه و تشویق دانش آموزان با ارائه کارت امتیاز

۲- برپایی جشن های شادی و مسابقات مختلف

۳- تقویت و توسعه بازدیدهای علمی و تفریحی

۴- تشکیل نمایشگاه های متعدد با مشارکت دانش آموزان از دست سازهای کارهای تحقیقی امور آموزشی و

پرورشی

۵- ورزش صبحگاهی به صورت دسته جمعی قبل از شروع کلاس

۶- دعوت از دانش آموزان موفق مدرسه جهت صحبت سرصف

۷- تشویق و تقدیر از فعالیتهای کوچک و کم ارزش از نظر دیگران

۸- زیبا و جذاب کردن محیط مدرسه و استفاده از رنگ های شادی آور در کلاس ها- سالن ها- دیوارهای

حیات

۹- توجه به رعایت بهداشت فردی دانش آموزان

۱۰- مشارکت مؤثر اولیای دانش آموزان در انجام امور مدرسه

۱۱- پرهیز از ایجاد تنش در مدرسه

۱۲- پرهیز از تنبیه- توهین، سرزنش، تحقیر در مدرسه

۱۳- اجرای روش های تدریس فعال با محوریت کلاسی بانشاط

۱۴- نصب عکس دانش آموزان ممتاز در تابلوی اعلانات

۱۵- توجه خاص به زنگ تفریح

۱۶- نمایش فیلم و اسلاید در مدرسه

۱۷- تقویت فعالیت های هنری در مدرسه: گروه تئاتر- گروه سرود

۱۸- حضور فعال آموزگاران با نشاط همراه با ظاهری مناسب و آراسته

۱۹- پرهیز از بی انضباطی و بی عدالتی در مدرسه

۲۰- تقویت امید به آینده در دانش آموزان

۲۱- بررسی عوامل مؤثر در افت تحصیلی و ترک تحصیل دانش آموزان

۲۲- تقویت احترام متقابل بین دانش آموزان و دیگر کارکنان مدرسه

۲۳- تهیه کارت تبریک به مناسبت تولد هر یک از دانش آموزان و حتی آموزگاران

۲۴- توزیع شیرینی به مناسبت های مختلف از جمله جشن ها و میلاد ائمه بین دانش آموزان

راهکار آینده و ارائه برنامه

شیوه کارگروهی مربیان

آموزش و پرورش کلید فتح آینده است و از دیر باز انتظار از آن این بوده است که نسل امروز را برای زندگی در جامعه ی فردا آماده سازد در این میان مدرسه و منابع انسانی آن به عنوان یکی از مهمترین اجزا می توانند زمینه رشد و تربیت متعادل شخصیت دانش آموزان را فراهم نمایند .

بدیهی است کسب مهارت و توانایی لازم توسط نیروی انسانی مدرسه برای تامین نیازهای متنوع و معقول دانش آموزان و استفاده از تکنیک های نو و بهره مندی از تجربه های مفید دیگران و تجهیز آنان به شیوه های کارآمد و نوین تربیتی جزء الزامات اولیه می باشد . با عنایت به مطالب فوق دفتر مشاوره تربیتی در نظر دارد با طراحی و اجرای کارگاه های افزایش مهارت های تربیتی منابع انسانی مدرسه (مدیر ، معلم ، کارکنان اداری / اجرایی) ، زمینه را برای استفاده از این ظرفیت انسانی ارزشمند در تربیت دانش آموزان فراهم نماید .

اهداف :

- تبیین جایگاه تربیت در مدرسه براساس ساحت های تربیتی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش
- احیا و تعمیم نقش تربیتی منابع انسانی مدرسه (مدیر ، معلم، کارکنان اداری / اجرایی)
- وحدت رویه در فرآیند تعلیم و تربیت

- تقویت فضای تربیتی حاکم در مدرسه

- کیفیت بخشی برنامه ها و فعالیت های تربیتی استفاده مناسب و بهینه از توانمندی های کارکنان مدرسه در فرآیند تعلیم و تربیت- اعتلاء جایگاه تربیت در رفتار ، گفتار و منش کارکنان مدرسه

- فرهنگ سازی در زمینه مسائل تربیت در جامعه و معرفی جایگاه و اهمیت آن

ضرورت :

منابع انسانی مدرسه برای نقش آفرینی خود در فرایند تعلیم و تربیت چنانچه مجهز به سازوکار های لازم باشند می توانند بستر مناسبی را برای پرورش استعداد ها و توانمندی های دانش آموزان فراهم و زمینه ی تغییر و تحولات شگرفی را در مجموعه آموزش و پرورش ایجاد نمایند . یکی از مناسب ترین این سازوکار ها کارگاه های مهارت ورزی است ، برای دستیابی به این امر مهم و تحقق اهداف پیش بینی شده ، دفتر مشاوره تربیتی در نظر دارد در سال ۱۳۸۹ کارگاه های افزایش مهارت های تربیتی منابع انسانی مدرسه را به صورت تخصصی برگزار نماید امید است این حرکت زمینه انسجام و هماهنگی فعالیت های تربیتی را بیش از گذشته فراهم آورد .

مستندات قانونی :

۱- فراز هایی از سخنان مقام معظم رهبری در خصوص امور تربیتی

۲- قانون احیای معاونت پرورشی و تربیت بدنی در وزارت آموزش و پرورش مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ

۸۵/۴/۲۱ (تبصره ۶)

۳- آیین نامه اجرایی قانون احیای معاونت پرورشی و تربیت بدنی در وزارت آموزش و پرورش مصوب هیئت

محترم وزیران

۴- سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۲۰ ساله

۵- اسناد تحول بنیادین آموزش و پرورش

۶- مشارکت معلمان در فعالیتهای پرورشی مصوبه ششصد و چهل و نهمین جلسه ی شورای عالی آموزش و

پرورش مورخ ۱۳۷۹/۳/۲۶

۷- شرح وظایف دفتر مشاوره تربیتی

۸- ماموریت ها و وظایف کارشناسی تعمیم و احیای نقش تربیتی کارکنان مدرسه

حیطه عمل (دامنه شمولیت) :

- افزایش مهارت های تربیتی ده درصد از منابع انسانی مدارس بالای ۲۰۰ نفر دانش آموز (مدیر ، معلم ، کارکنان اداری / اجرایی مدرسه) به صورت تخصصی و حرفه ای .

شرح وظایف مربیان پرورشی

برنامه ریزی با تکیه بر روش های نوین پرورشی مبنی بر ساخت های پرورشی به منظور ایجاد فرصت های مناسب در مدارس

تهیه و تدوین برنامه سالانه و تقویم اجرایی آن

برگزاری و اقامه نماز جماعت با مشارکت فعال دانش آموزان و سایر کارکنان مدرسه

همکاری، هماهنگی و تعامل با مدیر و سایر همکاران آموزشی و پرورشی مدرسه برای انجام وظایف محوله در

چارچوب پست مورد تصدی

همکاری با مدیر و معاون پرورشی و تربیت بدنی مدرسه در خصوص الویت بندی و تدوین برنامه ها و پیش بینی منابع مورد نیاز فعالیت های تربیتی با توجه به نیازها و ویژگی های دانش آموزان جهت ارائه و تصویب در شورای مدرسه

همکاری با معاون پرورشی و تربیت بدنی مدرسه و سایر همکاران در تهیه برنامه های فوق برنامه دانش آموزان (اردوها، بازدیدها، نشست های دانش آموزی ، مسابقات و ...) و پیشنهاد به مدیر مدرسه جهت انجام مراحل قانونی و اخذ مجوزهای مورد نیاز و تأمین منابع لازم

تقویت حس مسئولیت پذیری دانش آموزان در برابر خود و دیگران از طریق مشارکت آنان در فعالیت های مختلف

پیش بینی راه های مختلف تشویق دانش آموزان برای درک حفظ ارزش های اسلامی - میهنی به گونه ی متعادل در کنار یکدیگر

کوشش در جهت حفظ ارتباط و تعامل مطلوب معلم و دانش آموز به منظور حفظ ارزش های معلم و شاگرد

آشنایی و به کار بستن فن آوری اطلاعات و اینترنت و فن آوری های نو پدید

ایجاد و تحکیم ارتباط عاطفی و صمیمی با دانش آموزان به منظور تقویت ارزش ای اخلاقی ، مذهبی و پیشگیری از آسیب های رفتاری و اجتماعی تدریس درس پرورشی و سایر دروس مرتبط طبق دستور العمل های صادره از سوی معاونت پرورشی و تربیت بدنی در دوره راهنمایی و متوسطه ارتباط مستمر با والدین و معلمان به منظور رشد و شکوفایی متعادل استعداد های علمی، فرهنگی ، ورزشی و دینی دانش آموزان پیگیری فعالیت های پرورشی و مشکلات تربیتی دانش آموزان در خارج از مدرسه با هماهنگی با مدیر یا معاون پرورشی و تربیت بدنی بررسی و شناسایی مسائل و مشکلات تربیتی دانش آموزان با همکاری دیگر عوامل مدرسه و ارجاع دانش آموزان نیازمند به خدمات راهنمایی و مشاوره به هسته ها و مراکز مشاوره در مناطق تهیه و تدوین

گزارشهای مستمر عملکردی به صورت تحلیلی و کیفی در زمینه فعالیت های تربیتی و ارائه آن به مسئول بلافصل در چارچوب پست مورد تصدی ارتقاء سطح دانش و مهارت های مورد نیاز به صورت فردی (خود ارتقایی) شرکت در دوره های آموزش ضمن خدمت به منظور آشنایی با شیوه های نوین و بهینه فعالیتهای پرورشی تشویق دانش آموزان جهت عضویت و شرکت فعال و مؤثر در شوراها، مجامع ، کمیته ها و جلسات مرتبط با برنامه ها و فعالیت های تربیتی و تحصیلی استفاده بهینه از امکانات، تجهیزات و وسایل برای انجام فعالیت های پرورشی دانش آموزان و پیش بینی کمبودهای احتمالی جلب مشارکت فعال همکاران ، دانش آموزان و اولیاء در برنامه ریزی و اجرای مطلوب برنامه ها و فعالیت های پرورشی با استفاده از ظرفیت ها (شورا ، بسیج و سایر تشکل های دانش آموزی انجام سایر امور مربوط عندالزوم موزان جهت

نتیجه‌گیری و پیشنهادات برای آینده

شاید در اولین نگاه احساس کنیم که انجام همه امور فوق در مدارس مستلزم پرداخت هزینه های سنگین باشد و مسلماً در مدارس دولتی چنین امکانی وجود ندارد لیکن با کمی تامل به این نتیجه می‌رسیم که انجام بسیاری از این پیشنهادات فوق می‌تواند با درایت و مدیریت صحیح با حداقل بودجه و امکانات انجام شدنی باشد و به اشکال مختلف می‌توان شادابی و طراوت را به کودکان و نوجوانان این مرز و بوم هدیه دهیم و در نهایت جامعه شاد داشته باشیم که این خود باعث بروز و رشد استعدادها و خلاقیت‌ها در جوانان ما خواهد شد .

شاداب‌سازی و ایجاد روحیه شاد در دانش‌آموزان و جلوگیری از افسردگی آنها باعث می‌شود افرادی هدفمند و کار آمد در جامعه داشته باشیم در این میان عوامل متعددی دست به‌دست هم داده تا بتواند این هدف محقق شود .

-مهمترین عامل نقش خانواده است، تربیت فرزند از اوان زندگی و ایجاد نشاط او و پیوند میان خانواده و مدرسه و تعامل این دو در ایجاد هماهنگی با هم می‌تواند روشی مؤثر برای ایجاد شادابی در فرزند پیدا و اجرا شود .

-از دیگر عوامل مهم نماز است، نماز عاملی است مهار کننده روح انسان و باعث آرامش قلب و جلوگیری از اضطراب و افسردگی در شخص می‌شود، پس اجرای نماز جماعت و جلسات متعدد مربوط به نماز و اشاعه آن می‌تواند در شاداب‌سازی دانش‌آموزان مؤثر باشد .

پس با این تفصیل می‌توان گفت با شادای سازی محیط کمک شایانی به شادابی فرزندان و رشد همه جانبه (اخلاقی، آموزشی و.....) آنها می‌شود.

راهکارهای مناسب جهت شاداب سازی در مدارس

- تبادل تجربیات موفق مدیران در رابطه با شادسازی مدارس

- تغییر در وضعیت فیزیکی مدارس و توجه به نیازهای دانش آموزان و تنوع برنامه ها
- توجه جدی به امور معیشتی و رفاهی معلمان به منظور حضور شاداب تر آن ها در مدارس
- بها دادن به دانش آموزان شاداب و پر تحرک و کنجکاو و پرسشگر
- ایجاد فضای سبز و استفاده از رنگ های شاد و جذاب در محیط مدرسه
- شناسایی افراد خلاق و تشویق آنان در زمینه تغییر و اصلاح مدارس
- ایجاد انگیزه و ترغیب مدیران جهت مطالعه در رابطه با شادی و جایگاه آن در تعلیم و تربیت
- توجه به زیبا سازی مدارس
- توجه به وضعیت بهداشت محیط مدرسه
- ایجاد فضای مناسب برای تفریحات سالم دانش آموزان
- توجه به نیازهای عاطفی - روحی - روانی دانش آموزان
- مشارکت دانش آموزان در اداره مدرسه
- استفاده از تابلو ها و پیام های بهداشتی شاد و شعر های شادی آفرین
- تهیه امکانات و مکان هایی ورزشی در داخل مدرسه و خارج از مدرسه
- برگزاری جشن ها به مناسبت های مذهبی و اعیاد ملی با کمک دانش آموزان
- برگزاری مسابقات ورزشی - تفریحی - علمی در بین مدارس و بین دانش آموزان
- برگزاری نمایشگاه دست سازه ها - آثار - نقاشی - شعر - خط - مسابقه قرآن بصورت گروهی

- دعوت از افراد محبوب و موفق دانش آموزان برجسته مثل هنرمندان - اساتید - ورزشکاران
- اجرای برنامه های صبحگاهی با نشاط و پر بار - همراه با سرود دسته جمعی - تئاتر و نمایشنامه
- استفاده از مشاوران مجرب و دلسوز برای حل مشکلات تحصیلی و تربیتی دانش آموزان و برقراری ارتباط
- نمایش فیلم و تئاتر نمایش های عروسکی - موسیقی زنده مورد علاقه دانش آموزان
- بردن دانش آموزان به موزه - تئاتر - سینما - پارک - اردوگاه - با کمک اولیا مدرسه و خانه
- تشکیل نمایشگاه کتاب
- افزایش زنگ های تفریح (برقراری مقررات انعطاف پذیر با ویژگی های سنی دانش آموزان)
- برگزاری مسافرت ها و اردو های تفریحی - سیاحتی با همکاری و نظارت اولیا
- تشکیل گروه های درسی با حضور فعال دانش آموزان
- کنترل عوامل بازدارنده نشاط و تقویت عوامل تسهیل دهنده
- جلوگیری از هر نوع برخورد لفظی و بی احترامی به دانش آموزان
- ممنوعیت جدی هر گونه تنبیه بدنی
- پر بار شدن ساعات ورزش
- پذیرایی در اعیاد و مناسبت های مذهبی و غیر مذهبی
- استفاده از کتابخانه مناسب - نمازخانه تمیز و جذاب - و تلاوت قرآن برای آرامش دانش آموزان
- توجه به وسایل صوتی و تصویری در مدارس مخصوصا کامپیوتر

پیشنهاد به واحدهای آموزشی

-تشویق دانش‌آموزان به خلاقیت و نوآوری و ایجاد زمینه‌هایی برای بروز استعداد آنها

-تمیزی و نظافت مستمر محیط مدرسه و کلاسهای درس و ایجاد عادت در دانش‌آموزان جهت رعایت نظافت

مدرسه

-استفاده از لباسهای متنوع با رنگ‌های شاد که مغایر با ضوابط آیین نامه اجرایی مدارس نباشد.

-تغییر مرتب دکوراسیون مدارس بطوری که دانش‌آموز هر هفته با طرح جدیدی روبرو باشد.

-روی آوردن به بازی‌های پرورشی و سنتی در محیط مدارس و اجرای یک بازی جدید در هر روز یا هفته در

زمانی مشخص و حدود ۱۰ دقیقه، که زنگ‌های استراحت برای این موضوع پیشنهاد می‌شود.

-برگزاری مسابقات ورزشی بین دانش‌آموزان بصورت کلاسی در رشته‌های مورد علاقه آنان.

-ایجاد تفکر مثبت در دانش‌آموزان به اینکه فقط کاستی‌ها و مشکلات را نبینند و به دنبال زیبایی‌ها و نکات

مثبت در زندگی روزمره و در مدرسه نیز باشند.

-القای مفاهیم و ظرایف دینی به شیوه‌های جذاب.

-توجه به فعالیت‌های گروهی و شیوه تدریس فعال در آموزش‌های علمی و دینی و جلب مشارکت دانش

آموزان و تعامل آنان در تدریس و فراگیری مطالب درسی.

-مشارکت دادن جدی و نه شعاری دانش‌آموزان در امور مدرسه و استفاده از نظرات آنان در شاداب‌سازی

محیط مدارس.

-برنامه ریزی و اجرای مرتب فعالیت های فوق برنامه در مدارس و خارج از مدارس.

-اجرای هر هفته یک برنامه با عنوان ایستگاه خنده با استفاده از برنامه ها و هنر نمایی های خود دانش آموزان و بعضا هنرمندان موجود در مدارس که در عین فرح بخش و شاد بودن مغایر با شئون اخلاقی نیز نباشد.

-دادن جوایز نفیس به بهترین و کاربردی ترین طرح های شاداب سازی که دانش آموزان و اولیاء مدرسه ارائه می دهند

-اجرای مراسم صبحگاه با برنامه های متنوع و با نشاط از جمله نرمش صبحگاهی با آهنگی مناسب.

-توجه به شخصیت فردی و اجتماعی دانش آموزان توسط مسوولان و کادر آموزشی مدرسه.

-استفاده از کادر آموزشی و اداری شاد و خوش ذوق در مدارس.

-رفع مسائل و مشکلات نگران کننده همکاران فرهنگی بطور اصولی تا نتیجه شادابی آنان منجر به شادابی دانش آموزان در مدارس باشد.

-استفاده از رنگ های شاد در رنگ آمیزی و نقاشی کلاس های درس ، کارگاههای آموزشی ، کتابخانه ها ، دفاتر ، وسایل ورزشی ، حیات مدرسه ، میز و نیمکت ها و صندلی ها و.....

-خواندن قصه ها و داستان های جالب و دوست داشتنی برای دانش آموزان در کلاس انشاء و دین و زندگی

منابع و ماخذ:

- دفتر امور زنان، (۱۳۸۵)، «آشنایی با مهارتها و شیوه‌های بهره‌یابی از امکانات آموزشی، فرهنگی، ورزشی
- مرآتی، کیانوش (۱۳۸۲)، «به شادی همی دار تن را جوان»، ماهنامه پیوند، شماره ۲۸۹.
- صباغیان، زهرا (۱۳۸۴)، «مدرسه و تقویت نشاط و امید به زندگی»، ماهنامه پیوند، انجمن اولیا و مربیان، شماره ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱.
- غفاری چمستان، صفیه (۱۳۸۵)، «راهکارهای مناسب جهت ایجاد آرامش در زندگی»، ماهنامه تربیت، سال ۲۲، شماره ۶.
- کاکیا، لیدا (۱۳۸۵)، «آرامش و نقش آن در زندگی، ارتباط پیوند، همدلی و آرامش»، ماهنامه تربیت، سال ۲۱، شماره ۸.
- محمودیان، طاهره (۱۳۸۳)، «شادابی و نشاط خانواده و تأثیر آن بر فرزندان»، ماهنامه تربیت، سال ۲۰، شماره
- ترکمان، پری منظر (۱۳۸۵)، «مدرسه، مدرسه است»، رشد مشاور مدرسه، دوره یکم، شماره ۳